

APROXIMACIÓ BIBLIOGRÀFICA ALS ESTUDIS ETNOLÒGICS DEL PIRINEU
CATALÀ

M^a.Dolors LLOPART
Marta MONTMANY
Joan Josep PUJADAS

Institut Català d'Antropologia.

Fem palès el nostre agraïment a
Ramona Violant.

1.- Presentació i Objectius.

L'etnologia és, encara avui, un dels camps marginats dins de les Ciències Socials, on es barregen diferents àmbits i conceptes per al profà, com ho indica la diferent distribució / dels termes: Etnografia, Etnologia, Antropologia (Cultura Social), Folklore, Tradicions Populares.....

Fóra molt laboriós aclarir les causes de la manca d'insti-
tucionalització acadèmica i investigadora de l'Etnologia a casa nostra. Si bé cal dir que la manca quasi absoluta d'estudiosos i professionals dedicats a aquesta matèria no està en relació a la gran quantitat d'afecionats i entusiastes del fet / folklòric, per tal com aquest interès per a aquesta ciència i / per les Tradicions Populares era (i ho és encara) una forma de "fer país" o d'interessar-se per la recerca dels orígens culturals de Catalunya i de la nostra identitat com a poble. L'inici de l'interès per l'Etnologia el situa Joan Amades al segle / XIV, on trobaríem els primers precursors dels estudis etnogràfics i folklòrics, per mitjà de la recollida de parèmies, llegendes, cuina, medicina popular, música, etc. Ara bé, l'interès específic per l'anomenada Cultura Popular, amb aquests components ideològics de militància catalanista, que suggeríem / abans, no arribà a Catalunya fins l'època del romanticisme, és a dir, fins a la "Renaixença" (1850).

La Renaixença representà per a Catalunya l'uropeïtzació de l'ambient cultural i acadèmic, fou l'època en què, de forma clara, sorgiren intel·lectuals i lletraferits interessats pel / conreu del folklore i en què a més, la recerca dels propis orígens ètnics i culturals ocupava un lloc de privilegi, com a / eix cabdal de la recuperació de la identitat nacional d'un poble que, malgrat estar sotmès políticament, econòmicament i / culturalment, es negava a perdre els seus signes d'identitat.

La tasca dels folkloristes d'aquesta primera etapa, de la mateixa manera que la dels especialistes en altres camps, està im-

pregnada d'especulació ideològica. Hi ha més un desig de trobar als materials "etnogràfics" una confirmació de llurs hipòtesis, que un intent de rigor científic. Els prejudicis, les actituds paternalistes projectades cap al "objecte" d'anàlisi (el pagès), les idealitzacions i d'altres aspectes de la ideologia urbano-burguesa dels homes catalans de la Renaixença impedeixen avui entreveure la realitat objectiva de la vida quotidiana del pagès de la Garrotxa o del Solsonès al segle XIX.

Malgrat el clixé idealitzat que hem rebut com a herència de tot aquest procés de segle i mig d'estudis "etnogràfics", hem de reconèixer que hi ha descripcions que són molt valuoses, sobre tot les que fan referència a fets, costums i realitats ja desapareguts..

D'altra banda, el Noucentisme, sota l'impuls de l'Institut d'Estudis Catalans i altres institucions, aconseguí la sedimentació i la sistematització d'algunes de les aportacions dels folkloristes als diferents camps del coneixement. En aquest sentit cal destacar, per exemple, l'obra ingent del filòleg Pompeu Fabra, el qual ajudat de prop per un equip de poetes i literats i per un escamot de col·laboradors anònims al llarg del nostre territori nacional, assolí la tasca inconmensurable de normalitzar la nostra llengua i de crear les bases per a una normalització del català.

Paral·lelament a l'esforç fet en el camp de la llengua, cal contemplar els esforços fets en d'altres camps del coneixement. Així, Casassas, a la presentació de l'obra d'en Pau Vila¹, ens assenyala l'importància que tingué per a la constitució de la geografia com a ciència l'impuls donat pel moviment excursionista i diu:

"cal insistir (...) en l'agermanament clar i explícit de les intencions patriòtica i científica a causa de la necessitat de normalitzar tota la vida del país" (Casassas, 1977: 11).

La incidència que aquest excursionisme científic tingué sobre el conreu de l'etnologia és evident, perquè aquestes prime -

res fases d'indiferenciació acadèmica, les fronteres entre geografia, etnografia i ciències naturals eren inexistents, com ho són de fet ara mateix en camps concrets i específics. Ens referim, per exemple, a les anàlisis sobre tecnologia agrària, estructura de la propietat, organització de les unitats de producció, etc., dins els estudis sobre comunitats pageses.

L'objectiu prioritari que ens hem marcat en aquest treball, és presentar un panorama general de tots els treballs publicats sobre temàtica pirinenca, lligats de forma més o menys directa als interessos intel·lectuals de l'Etnologia i de l'Etnografia. Ara bé, després de tot el que hem comentat ens trobem amb un problema cabdal, el de destriar el gra de la palla, en la garba inmensa dels treballs publicats. La qüestió és; on comença i on acaba el concepte del que és etnològic?

El material del qual hem disposat inclou els següents epígrafs: Demografia, Antropologia, Física, Llibres de Viatges, - Història Local, Micro-Economia, Art Culinari, Arquitectura Popular, Dret Consuetudinari, Tecnologia, Hagiografia, Jocs, Dialectologia, Cançons, Festes, Tradició Oral i Folklore.

Es evident el desordre que ens revela aquesta llista, especialment si tenim en compte que la mateixa catalogació de cada un dels treballs revisats, dins els diferents "etiquetes" presentades, és més que dubtosa i que, en molts casos, observem una superposició indiscriminada d'interessos i materials dins d'una mateixa publicació. D'altra banda, la dispersió i atomització dels diferents estudis, que parteixen de pressupòsits ben diferenciats (quan no contradictoris), juntament amb la manca d'una perspectiva de conjunt. Es per això que analitzarem el corpus bibliogràfic sobre "Etnologia Pirinenca" en funció d'un intent classificatori sistemàtic detectant en funció d'això, quins són els camps treballats i quines són les llacunes que existeixen.

2.- Estat de la qüestió.

Actualment assistim a un procés de dissociació de la tradició folklorista catalana amb la Antropologia acadèmica, perquè' els pocs antropòlegs professionals del nostre país amb una formació bàsicament anglosaxona, han fet tabula rasa de les arrels "etnogràfiques" que poseïm, per aplicar les teories, mètodes i tècniques antropològiques que nordamericans i anglesos han anat elaborant en l'estudi de les societats tribals i, en general, - amb el treball fet en l'anomenat Tercer Món. Aquest trencament' de l'actual Antropologia acadèmica, aquest oblit de les aportacions senzilles i sense pretensions, però valuoses, dels nostres folkloristes i erudits és un símptoma d'autosuficiència que cal revisar a fons. Una Etnologia catalana ha de recollir els fruits d'un treball quantiós i vàlid, dut a cap tant pels investigadors anònims com per les diferents personalitats de les lletres i de l'humanisme. Joan Prat² ens ofereix un panorama clar de les diferents aportacions que nosaltres podem considerar com a precedents directes del nostre treball actual:

- 1.- Grup de la Renaixença (1850-1900): Manuel Milà i Fontanals, Francesc Pelai Briz, Francesc S. Maspons i Labrós, Maria de Bell-lloch, Marià Aguiló i altres.
- 2.- Rosend Serra i Pagès i l'Escola d'Institutrius (1901-1917).
- 3.- L'Institut d'Estudis Catalans.
- 4.- Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya (1913-1922); Tomàs Carreres i Artau i J.M. Batista i Roca.
- 5.- Fundació Concepció Rabell i Cibils (1921-1929).
- 6.- Arxiu de Tradicions Populars (1928).

Cal donar, però, elements metodològics per assolir la tasca que hom pretén en aquest treball i tipologitzar aquesta simple - classificació cronològica.

Actualment assistim al que C. Lisón Tolosana anomena el segon take off de l'Antropologia. Ara bé, en el cas de l'Antropologia espanyola la tradició etnogràfica té les seves bases en l'etapa imperial, en la qual els missioners es varen convertir'

en els cronistes d'Índies. Recordem en aquest sentit l'obra d'A costa, Sahagún, Las Casas, Vitoria i d'altres que varen suscitar teories de l'origen de l'home americà, la teoria del dret natural, així com l'establiment del mètode etnogràfic.

A Catalunya la tradició etnològica no té aquestes connotacions imperialistes, sinó que s'entronca de forma clara, com hem esmentat abans, amb el nacionalisme romàntic i burgès del s.XIX i de començament del XX. Les etnografies dels imperis colonials han estat prospectives i han cercat en l'altre tot allò que hi ha d'exòtic, diferencial i primitiu: aquí a Catalunya hem treballat molt més en l'introspecció, és a dir, en la recerca de les pròpies arrels, dels vestigis de les formes culturals més autòctones, parcialment perdudes en el llarg procés històric de dependència política i cultural respecte a Castella.

Té raó C. Lisón, perquè a Catalunya, d'alguna manera, també som a la segona etapa del sorgiment dels interessos etnològics, però cal tenir present aquest fet diferencial de la nostra tradició etnològica, la qual, mitjançant l'obra dels folkloristes i savis locals, ha tingut una trajectòria constant i sense interrupcions, ja que l'interès per l'estudi de la pròpia cultura, a diferència dels interessos de les ciències sotmeses als interessos colonials, és sempre un esforç constant i permanent.

¿Fins a quin punt, doncs, els nostres propis interessos, els de tots els joves representants de l'actual generació d'antropòlegs (dins l'àmbit universitari, museístic, de recerca, etc.), no estan impregnats, més o menys directament, d'aquests components ideològics esmentats? El component nacionalista del nostre treball ens sembla indiscutible. Ara bé, la nostra recerca dels trets diferencials de la nostra cultura, dels orígens, ja no es justifica per se, sinó per l'estudi integrat dins un marc comparatiu ampli, en el qual puguem contrastar les concomitàncies i les diferències amb les cultures d'altres pobles.

Cal esmentar un altre aspecte que caracteritza els estudis folkloristes, com és la gran dosi d'idealització subjacent a les interpretacions i a les pròpies aproximacions a l'objecte d'estudi. Aquesta visió deformada de la realitat, anomenada per Redfield (1956-1970) Gran Tradició, consisteix bàsicament en la interpretació de la pagesia feta per les capes senyorívols o burgeses. Paral·lelament a aquesta interpretació hi ha la de la Petita Tradició, és a dir, la visió de la pagesia des de l'òptica del mateix pagès. El que està en qüestió en aquesta distinció és la identificació o no de l'etnògraf amb el seu objecte d'estudi.

L'herència de la qual disposem, és a dir, el treball dels qui hem anomenat, genèricament, "folkloristes" (vegeu al final la proposta tipològica que fem) és doble. D'una banda, l'interpretació feta des de dins del mateix sistema, per un membre de la pròpia unitat analitzada (amb tot el subjectivisme derivat d'ésser jutge i part de la cultura) i, de l'altra, la visió / mistificada, reduccionista i paternalista, feta des de fora del sistema (del sistema pagès) per una categoria d'individus que fonamenten llur anàlisi precisament en la diferenciació del pagès i del seu món com un objecte separat, com un sistema o estrat diferent al de l'analista.

Un exemple concret de l'antítesi precedent l'ofereix Terrades (1973: 26)

"Cabe destacar una nota de la Gran Tradición burguesa en el derecho catalán tradicional; se trata del énfasis en la libertad de contraer matrimonio sin coacciones familiares (...). La Pequeña Tradición está muy lejos de pensar así, nuestro material sobre las alianzas o/y sobre los contratos matrimoniales nos habla de un régimen matrimonial condicionado por las indicaciones familiares, más / que por las aspiraciones de los contrayentes".

Directament relacionada amb la diferència anterior, n'hi ha un altre d'ordre metodològic. Ens referim a la dicotomia pikeana èmics / ètics (Pike, 1971: 37), reformulada per Roulet (1977: 37 i 55). L'anàlisi ètic és l'aproximació realitzada per l'analista

o per l'observador científic que dotat d'un aparell teòric-metodològic i comparatiu, s'acosta a la realitat aplicant-li una xarxa analítica, la qual no necessàriament es correspon a la realitat dels fets. Els resultats d'aquesta aproximació han d'estar sotmesos, des del punt de vista èmic, a la crítica i a la pròpia verificació des de dins del propi sistema, tot establint amb els sectors del sistema cultural una relació dialèctica gràcies a la qual s'obtindrà un conjunt de proposicions adequades per a la descripció de la realitat empírica, així com un discurs interpretatiu en termes científico-comparatius.

A tall de resum del que hem acabat de dir, volem destacar que la distinció entre la Petita i la Gran Tradició ens permet, en principi, fer una primera aproximació tipològica de totes les fonts folkloristes que ens serveixen de precedent (cfr. 2.2.). / D'altra banda, partint de l'orientació clarament emicista del nostre mètode d'investigació, cal insistir en el fet que una de les tasques importants a realitzar pels estudiosos de l'Etnologia a Catalunya serà la revisió, i la comprovació i la validació del repertori folkloristes que, per a nosaltres, constitueixen un banc de dades indispensable encara que les interpretacions i les conclusions s'hagin de sotmetre a crítica.

2.2. Elements per a una tipologia dels estudis folklòrics a Catalunya.

Ara arribem a un punt en què se'ns fa necessari, ni que sigui de forma temptativa i provisional, una primera tipologització dels estudiosos i folkloristes, així com de la transcendència de les seves obres, cara a la ulterior utilització per part dels antropòlegs. Revisant els materials publicats des de la Renaixença (referits a Catalunya en general o bé al Pirineu concretament) podem esbossar dos grups bàsics:

a) D'una banda, tenim el grup més nombrós constituït per folkloristes aficionats, moguts per un interès literari de tipus pintoresquista, primitivista, a voltes exòtic, als quals la tasca folklòrica els fornía un entreteniment agradable que omplia les

estones de lleure, així com representava una activitat patriòtica que els significava. D'aquest grup podem destacar-ne, pel que fa als estudis sobre el Pirineu, la manca de professionalitat, i de mètodes, l'asistematisme, la vaguetat i imprecisió és palesa. Per aquest motiu l'interès per a nosaltres és a nivell de pura font d'informació on, àdhuc, a vegades, són discutibles fins i tot llurs mateixes descripcions, ja que és freqüent la no ubicació de les dades dins un enquadrament espaciotemporal i cultural.

b) D'altra banda, tenim els folkloristes més o menys professionalitzats que, participant del mateix esperit, comencen a posar l'accent del seu treball sobre unes bases metodològiques i interpretatives que, encara que normalment no siguin riguroses des de l'òptica de l'antropologia actual, ens comencen a aportar síntesis sobre el comportament i les tradicions del país. / Així veiem com comencen a agrupar els materials basant-se en / criteris teòrics assajant el mètode comparatiu respecte a les / formes culturals d'altres àrees culturals d'occident.

Un dels efectes més greus és la manca sistemàtica d'un / context etnogràfic on ubicar les dades específiques de llurs / estudis. Dins d'aquest segon grup cal destacar homes com Mas- / pons i Labrós, Cels Gomis, Pau Bertran i Bros, Marià Aguiló i d'altres.

Un intent d'agrupar les dues tendències de folkloristes / i estudiosos, fou una publicació col·lectiva important: La / Miscel·lània Folklorica⁴ que intenta agrupar el folklore i / l'excursionisme, alhora que manifesta una intenció explícita / per ampliar el camp temàtic més enllà de la literatura oral i de les festes.

Els col·laboradors d'aquesta publicació foren Carles Bosch de la Trinxeria, Cels Gomis, Francesc de S. Maspons i Labrós, / Valentí Almirall, Gaietà Vidal i Valenciano, Josep Cortils i / Joan Segura.

Pel que fa referència al segle XX, la característica principal dels folkloristes i erudits és l'intent de institucionalitzar i sistematitzar llurs treballs. Aquest intent explícit el

trobem reflectit en les declaracions de principis de diferents - societats creades. Volen sortir de l'isolament trobant llocs - d'intercanvi en les "societats científiques", establint contac - tes permanents entre ells, impulsant activitats que no quedés - sin ateses amb els esmentats organismes, impulsant la creació - de xarxes de col.laboradors arreu del país, als quals se'ls dona va instruccions concretes sobre la forma i els materials inte - ressants d'aplegar.

Aquest és el cas del Manual per a recerques d'Etnografia a Catalu - nya, confeccionat per Batista i Roca i que seguia en línies gene - rals un dels apèndixs del Handbook of Folklore de Miss Ch. S. - Burne, així com les Notes and Queries on Anthropology publicades per la "British Association for the Advancement of Science". Fou un gran intent per agrupar i sistematitzar els esforços de tots els col.laboradors.

Assistim doncs, d'una manera suau però progressiva a l'apa - rició d'institucions, societats i fundacions, que aplegaran bo - na part de folkloristes i estudiosos, donant un caire més cohe - rent a la recollida general de materials.

Destacarem en el conjunt de les institucions 1) l'Institut d'Estudis Catalans (1907-1978) on les seves seccions de Filolo - gia i Dret són d'allò més interessant per al nostre punt de / vista; 2) L'Arxiu d'Etnografia i Folklore (1913-1922) creat per Tomas Carreres i Artau des de la seva càtedra d'Etica de la Uni - versitat de Barcelona i el Centre Excursionista de Catalunya, - que publicà el ja esmentat Manual per a recerques d'Etnografia' de Catalunya. 3) l'Associació Catalana d'Antropologia, Etnolo - gia i Prehistòria (1922-1926) en un intent d'interdisciplinari - tat. 4) ja Fundació Rabell i Cibils (1921-1929) que va aplegar' i donar forma a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. 5) l'Ar - xiu de Tradicions Populares (1928) de curta vida -motivada per problemes econòmics- però que va unir homes com: V. Serra i Bol - dú, Serra i Pagès, S. Farnés, Joan Amades, Pere Ribot, Víctor - Català, Aureli Capmany, Apel.les Mestres, Antoni M Alcover, - etc.

Violant, folklorista i etnògraf.

En el conjunt de treballs folklòrics i etnogràfics fets a Catalunya, i sobretot al Pirineu, destaca de manera clara / l'obra de Ramon Violant i Simorra (Sarrocà de Bellera 1903 - Barcelona 1956).

De formació autodidacta, com la majoria dels folkloristes té una visió clara i penetrant, alhora que rigurosa que / l'allunya d'ells i a la vegada li permet anar més lluny en / els plantejaments dels seus treballs i convertir-se en el millir precursor de l'etnologia catalana.

La seva tasca com a folklorista començà als anys vint, / quan en instal·lar-se a Barcelona es posà en contacte amb els / folkloristes del país i amb els etnògrafs alemanys Wilhem Giese i Fritz Krüger, que havien treballat en temes de lingüística i de literatura, respectivament, al País Basc i a les dues vessants del Pirineu.

El coneixement de l'obra del professor Krüger i el seu / mestratge estimularen en Violant i Simorra el seu afany d'estudi i de publicació de tot el material folklòric-etnogràfic / que havia anat recollint en les seves nombroses campanyes per les dues comarques pallareses, tot orientant els seus estudis vers els temes de cultura material.

De la seva obra, extensíssima, ens n'interessa sobretot / la precisió de les seves descripcions, la sistemàtica emprada i l'encert de moltes de les seves interpretacions que ens el / fan considerar com l'home que aconseguí establir una de les / bases més sòlides per a l'etnologia catalana. La seva tasca / com museògraf s'inicià, després de la guerra, essent ponent / de cultura de l'Ajuntament Tomàs Carreras i Artau, i en diverses campanyes de recollida de materials pel Pirineu i per d'altres indrets de Catalunya aconseguí la formació de la secció etnogràfica del Museu d'Indústries i Arts Populars del Poble Espanyol.

Destaca, en aquesta etapa de la seva tasca, l'obra El Pirineo Español. Vida, usos, costumbres, creencias y tradiciones de una cultura que desaparece⁵, que el consolida, avui per avui, com el millor estudiós català del tema pirinenc.

3.- Bibliografia Pirinenca.

La recerca del material bibliogràfic sobre etnografia pirinenca és una tasca feixuga, a la qual tot just hem donat una primera empenta. És clar que, després d'aquest treball d'inici, -- s'imposa una recollida exhaustiva, que implica necessàriament -- una campanya al llarg de tot el territori pirinenc, poble per poble, prenent contacte sobre el terreny amb tots els treballs realitzats. Dit d'una altra manera, cal estudiar les diferents fonts, inèdites o publicades perquè creiem que cal verificar -- les diferents fonts bibliogràfiques inserides dins del seu context considerant-les com a part d'un tot etnogràfic.

Hem de pensar que la sola utilització de l'actual material assequible pot ser una trampa en la qual no hem de caure, atesa la dispersió física de les fonts, el fet que les edicions estiguin exhaurides, la desconexió temàtica dels treballs, la impossibilitat d'anar seguint les xarxes bibliogràfiques de les mateixes fonts a causa del caire local i inaccessible de la major part dels estudis ressenyats, etc. Ara be, amb tot el problema cabdal que ens hem trobat és la pròpia tria i selecció dels materials que adjuntem. On tallar?. Com decidir allò que té interès etnogràfic d'allò desprovisat de contingut, dins d'una perspectiva comparativa? Tinguem en compte que el mateix desordre i la indefinició analítica de la majororia dels materials ens mena al que podríem anomenar una situació d'interdisciplina fetal, -- és a dir, no vers un esforç interdisciplinari resultant de la convergència responsable de ciències en un estat de maduresa, -- sinó més aviat vers una situació de lligam umbilical on cada una de las ciències -- que arribaran -- a ésser -- encara no han acabat -- de definir els perfils de la seva pròpia personalitat.

Amb la inexistència, tanmateix, d'una tasca prèvia de tipològització dels treballs etnogràfics precedents, hem hagut d'utilitzar l'únic treball de síntesi a l'abast⁶, fent servir aquesta introducció a la història de l'etnologia catalana com a fil conductor de la recerca. Hem buidat el treball de tots els folkloristes de mitjans del segle passat fins a la Guerra Civil -- (1850-1938)⁷.

Hem disposat també de la bibliografia de Joan Amades recollida per Maurici Carbó, Imma Plà i Llorenç Prats, així com també d'una bibliografia rossellonesa elaborada per René Noell (des de 1930 fins a l'actualitat), i de la bibliografia de Ramon Violant feta per la seva filla, Ramona Violant. Finalment, també hem disposat d'una bibliografia elaborada sobre el Pallars del Grup -- d'Estudis de La Pobla de Segur.

D'altra banda, hem intentat assumir parcialment la difícil i compromesa tasca de fer una primera ordenació dels materials en funció dels interessos que tot aquest bagatge folklorista pugui tenir per al futur treball antropològic. Ara bé, la contradicció fonamental d'aquest intent resideix en el fet d'haver -- d'etiquetar uns materials amb els quals tan sols hem pres un -- contacte superficial (no cal insistir en el fet que la major -- part d'aquests materials han restat inaccessibles per a nosaltres i que només en tenim la pura referència). Amb tot, hi ha una cosa clara: els folkloristes no constitueixen una unitat homogènia amb uns pressupòsits metodològics unitaris que ens permetin recuperar una sistemàtica d'anàlisi pròpia, a partir de la qual organitzar la nostra investigació.

Tot al contrari, l'aportació dels folkloristes (tant dels professionals com dels afeccionats) ens situa dins d'un paradigma heteròclit, desintegrat d'una aproximació global del fet cultural. Això ens obliga, per raons metodològiques, a utilitzar les seves contribucions únicament des de la perspectiva de les descripcions concretes, més que des de la perspectiva de les seves valoracions o intents de síntesi.

Es per això, que hem considerat útil la superposició del material bibliogràfic amb la nostra Guia per a la Classificació dels materials etnogràfics (vegeu anexe) per aconseguir una perspectiva panoràmica que ens permeti de veure quins són, des de l'òptica de l'antropòleg (futur usuari de tots aquests materials) - els aspectes que han estat més estudiats per aquests que considerem precedents del nostre treball científic. Veiem, doncs, -- punt per punt, quina és la situació de la bibliografia aquí presentada respecte als diferents apartats i temes etnogràfics:

- 0. Informació general.
- 0.2. Manca de catalogació de documents públics i privats.
- 0.3. Llista de cases de poble: No n'hi ha.
- 0.5. Informants: Cap referència.
- 0.7.-0.8. Aspectes geogràfics precisos 60 i 70.

No hi ha en els treballs dels folkloristes, com ja hem dit abans, ni espai, ni temps, ni persones concretes, citats - correctament.

1. Demografia i Història.

- 1.1.-1.2.-1.3.-1.4. No hi ha dades concretes. En els anys 60 i 70 trobem alguns treballs fets sobre migracions temporals.
- 1.5. - 1.6. Aquests aspectes estan força recollits malgrat el problema de la manca de dades sobre informants i fonts d'informació.
- 1.7. Interpretació històrica sobre documents escrits. La tasca dels historiadors ha estat molt interessant i gens aprofitada pels folkloristes.

2. Aspectes ecològics i tecnològics.

Els únics aspectes tractats són els que provenen de recollir els apartats 2.5. - 2.6. - 2.7. - 2.8. però la majoria d'aquestes recollides no són exhaustives i bona part d'aquest material fa referència només als aspectes externs i als productes acabats. No hi ha estudi ni de les tècniques ni de les eines.

Pel que fa als apartats 2.1. - 2.2. - 2.3. - 2.4., són inexistents en el món dels folkloristes.

3. Aspectes econòmics.

Pel que fa al capítol 3 és absolutament inexistent a excepció dels apartats 3.1. i 3.2. que han estat desenvolupats per juristes amb un cert rigor.

Hem trobat 7 obres referents al Pirineu català que assen ten les bases de treball en el món del dret.

4.-5. Organització Social - Organització política.

Aquests apartats són absolutament verges, però pel que / fa a alguns aspectes de l'organització social, a vegades, en relats de viatges i costums, i sempre de passada, trobem algunes referències que ens poden ésser útils.

En el camp de la novel·la hi ha narrats models de relacions socials que potser podrien ser extrapolables al Pirineu, encara que amb molta prudència. Ens referim a obres com "l'hereu" de Prudenci Bertrana, "La Vida i la mort / d'en Jordi Freginals" d'en Josep Pous i Pagès, etc.

El capítol 5 és desconegut pels folkloristes i, fins i / tot, per l'etnògraf Violant. Només algunes interpretacions d'historiadors locals ens poden donar una certa llum en / aquest camp.

6. Folklore.

Aquest apartat és el medi de conreu preferit dels folkloristes i d'aquí treurem quasi tota la informació. Constitueix, d'altra banda, el medi bàsic de les referències bibliogràfiques que hem pogut trobar.

7. Aspectes ideològics.

Aquest capítol no ha estat estudiat pels folkloristes, sobretot els punts 7.1. - 7.2. - i 7.3. que són d'alguna manera temes cabdals de la ciència antropològica.

Pel que fa als altres punts, a vegades trobem treballs / dispersos ací i allà que, si tenim la sort que fan referència a la zona d'estudi, podrien ésser utilitzats amb cautela i sentit crític.

8. Llenguatge i comunicació.

L'obra de l'Institut d'Estudis Catalans, el Diccionari / Alcover-Moll, els treballs del "Butlletí de Dialectologia i Tradicions Populars", del "Butlletí de Dialectologia Catalana" i l'obra del "Cançoner Popular" omplen molts dels aspectes / que aquí intentem oferir sistematitzats.

En resum, podem afirmar que d'una manera sistemàtica no tenim dades demogràfiques, econòmiques, socials ni polítiques; en canvi, pel que fa al dret, a la història local i, sobretot, al folklore tenim un punt de partida molt valuós.

L'estudi en profunditat del material folklòric, així com una bona tipologia d'aquest, ens permetria d'entrar en el món de la vida quotidiana i del cicle de la vida, del qual el folklòre n'és una manifestació parcial.

És clar que aquesta primera revisió bibliogràfica és tan sols l'inici de tot un llarg procés a través del qual l'actual Antropologia haurà d'anar buidant progressivament les fonts d'aquells / que, malgrat la seva qualitat d'artesans impressionistes de l'estudi de la cultura, constitueixen el nostre precedent directe.' Com a mínim, ara ja sabem aproximadament quines són les àrees més treballades i quines foren oblidades pels nostres folkloristes.

NOTES

1. Pau Vila, La divisió territorial de Catalunya. Barcelona, Curial, 1977.
2. Joan Prat, "Els estudis etnològics i etnogràfics a Catalunya" a Quaderns de l'I.C.A., nº 1. Barcelona, 1980.
3. Terrades, Ignasi. Antropología del campesino catalán. Barcelona, Redondo ed., 1973.
4. Miscel.lània Folklòrica. Barcelona, 1887.
5. Ramon Violant i Simorra, El Pirineo Español. Ed. Plus Ultra. Madrid, 1949.
6. Joan Prat: ibid.
7. Al llarg del nostre treball, hem buidat les fons de les biblioteques següents: Biblioteca de Catalunya, Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya, Arxiu Municipal d'Història i l'Ateneu Barceloní.

ANEX

GUIA PER A LA CLASSIFICACIÓ DE MATERIALS ETNOGRÀFICS0.- Informació general.

- 0.1. Localització, extensió i tòponims. Mapa de la regió.
- 0.2. Arxius locals, fonts d'informació. Catalogació de documents públics i privats.
- 0.3. Llista de les cases del poble: motius i localització de cada una d'elles en el plànol del poble.
- 0.4. Aspectes raciològics, somàtics, fisiològics o nutritius. -
- 0.5. Informants locals: esbós biogràfic i dades específiques de la casa i del seu origen.
- 0.6. Calendari anual: festes, fires, cicle agrícola i ramader.-
- 0.7. Flora, fauna i recursos naturals.
- 0.9. Altres.

1.- Demografia i Història.

- 1.1. Cens locals de diferents anys.
- 1.2. Natalitat, mortalitat i morbiditat.
- 1.3. Procesos migratoris.
- 1.4. Demografia històrica: confrontació de cens i correlacions històriques.
- 1.5. Els orígens de la comunitat: Arqueologia i reconstrucció històrica.
- 1.6. Història tradicional i llegendària: transmissió oral i escrita.
- 1.7. Interpretació històrica sobre documents escrits.
- 1.8. Canvi i difusió cultural: aculturació.
- 1.9. Altres.

2.- Aspectes Ecològics, Geogràfics i Tecnològics.

- 2.1. Aprofitament dels recursos naturals: adaptació al medi i transformació d'aquest (generalitats).
- 2.2. Ramaderia: tipus d'animals en cria, cicle ramader, tecnologia emprada, indústries afins.
- 2.3. Agricultura: espècies cultivades, cicle agrícola, tecnologia emprada, indústries afins.
- 2.4. Pesca, caça i recollecció: cicles naturals, equip tecnològic, indústries derivades.
- 2.5. Alimentació: conservació i preparació d'aliments, dietes i condiments, receptes quotidianes i festives, consum de begudes i al·lucinògens.
- 2.6. Artesanies: pelleria, corders, cristallers, terrissaires i teixidors.
- 2.7. Vestit: Indumentària quotidiana i festiva segons el sexe, edat i estrat social. Ornamentació i vestiment . Embelliment.
- 2.8. Habitatacle: arquitectura i transformacions. Tipologia d'edificis. Materials emprats en la construcció. Tecnologia d'edificació, aixovar, decoració, etc.
- 2.9. Altres.

3.- Aspectes Econòmics.

- 3.0. Caracterització econòmica global: Transformació en la econòmia local.
- 3.1. Sistema de propietat.
- 3.2. Transmissió de la propietat: Sistema d'herència.
- 3.3. Organització de la producció.
- 3.4. Formes de reciprocitat i redistribució: veïnatge, comparatge.
- 3.5. Canvi: comerç interior i exterior, fixació de preus -
- 3.6. Divisió del treball.
- 3.7. Finançament: estalvi, sistema de crèdits, relacions amb institucions bancàries i oficials.
- 3.8. Organització comercial i industrial: Cooperativisme, empresa familiar, empresa privada, empresa estatal, corporacions.
- 3.9. Altres.

4.- Organització Social.

- 4.1. Tipus de família.
- 4.2. Matrimoni: estratègies en la tria de cònjuge.
- 4.3. Relacions entre parents.
- 4.4. Veïnatge.
- 4.5. Relacions informals: amistat, comparatge, cooperació, etc.
- 4.6. Estratificació social.
- 4.7. Mobilitat social.
- 4.8. Residència: estratègies.
- 4.9. Altres.

5.- Organització Política.

- 5.1. Estructura del poder local.
- 5.2. Control social.
- 5.3. Grups de pressió.
- 5.4. Estratificació social i poder polític-econòmic.
- 5.5. Conflictes locals: causes, caracterització de les unitats antagoniques, projecció diacrònica. Grau d'intervenció de l'autoritat legal en els conflictes."Ajustaments de comptes"
- 5.6. Organització de la justícia: funcionament a nivell local i percepcions sobre el tema.
- 5.7. Forces armades: el seu poder en la vida local, ubicació de casernes i altres instal·lacions, relacions entre civils i militars.
- 5.8. Paper de l'Església en la vida quotidiana.
- 5.9. Altres (antagonismes i lluites amb pobles veïns).

6.- Folklore.

- 6.1. El cicle festiu anual.
- 6.2. Rondallística i literatura oral.
- 6.3. Danses populars.
- 6.4. Esports tradicionals.
- 6.5. Jocs.
- 6.6. Arts plàstiques i decoratives.
- 6.7. Història oral, llegendes i narracions mítiques.
- 6.8. Lleure i oci.
- 6.9. Altres.

7.- Aspectes Ideològics.

- 7.1. Socialització i educació.
- 7.2. Ritus de passatge.
- 7.3. Creences religioses, pràctiques religioses habituals (missa, rosari, etc.) i excepcionals (enterraments, comunions, etc.). Organització eclesiàstica (formal i informal).
- 7.4. Concepcions sobre la mort (defunció i suïcidi).
- 7.5. Rituals mortuoris (nivell familiar i local).
- 7.6. Concepcions sobre salut, "normalitat" i "anormalitat".
- 7.7. Organització terapèutica: Metge, Curanderer, Adobador.
- 7.8. Receptari casolà i remeis tradicionals de curació.
- 7.9. Altres.

8.- Llenguatge i Comunicació.

- 8.1. Aspectes generals de la parla local: tipologització dialectal.
- 8.2. Lèxic local sobre cultura material, parentiu, flora, fauna, paisatge, curanderisme, gastronomia, etc.
- 8.3. Sintaxi i morfologia: peculiaritats locals.
- 8.4. Estilística: diferències entre estil col·loquial narratiu i retòric. Diferències lingüístiques segons criteris d'edat, sexe, estatus i context.
- 8.5. Paremiologia: refranys, frases proverbials, blasfèmies.
- 8.6. Aspectes semàntics: singularisme lingüístic, canvis de significat per context, situació, interlocutor, etc.
- 8.7. Canvi lingüístic: context, individus, causes.
- 8.8. Formes alternatives de codificació i/o comunicació: gests, xiulets. Llenguatges especialitzats (argot: pastors, traginers, etc.).
- 8.9. Altres.

9.- Altres.

- 9.1. Pesos i mesures.
- 9.2. Cicle vital: percepció de l'etapa infantil, juvenil, adulta i senil.
- 9.3. Vida sexual: concepcions, pràctiques, tabús.
- 9.4. Idees estètiques: percepció de l'obra d'art.
- 9.5. Coneixement científic i filosòfic: idees sobre l'home i el món. Acceptació dels valors estereotipats de la cultura no local.

BIBLIOGRAFIA

Antropologia Física.

- ALCOBE, S.,
1946 "Estudios antropológicos en tres valles de los Pirineos" Trabajos del Inst. B. de Sahagun. Rev. Antropología, V.

- ALCOBE, S.
1945 "Antropología de la población actual de las comarcas pirenaicas" Rev. Pirineos, Año I, pag. 97-116.

Demografia

- GORON, L.
1933 "Les émigrations saisonnières dans les départements-pyrénées en debut du XIX siècle" Rev. Géogr. Pyr. t. IV, pags. 230-272. Toulouse.
- PALAU MARTI, M.
1970 "Recherches sur le peuplement et la population de l'Andorre" 94 Congrès National Societats Savies. Pau - 1969. Paris. Bibl. Nacional.

Economia

- CEPERO SALAT, C.
1967 "Visión del futuro sobre la economía de la Conca de Tremp" Día de la Prov. IEI, Tremp.
- CRUZ LAPAZARAN, J.
1930 "Notas sobre Agricultura y Ganadería Pirenaicas" Curso Conferencias para Congr. y Exp. Intern. de los Pirineos. Publ. Ac. Cienc. Zaragozana, pag. 171-1930. - Zaragoza.
- MONER de, J.M.
1884 Vía Férrea de la Cuenca Pallaresa y su utilidad. Zaragoza.
- RIART i BISBE, M.
1972 Els problemes del Pallars Sobirà. Fund. Vives-Casajua na. Barna.
- RIU, M.
1950 La villa franca de Sant Llorenç dels Piteus i su antiga indústria lanera. 17-18: 535-547. Zaragoza.
- S.E.C.O.D.
1974 Situació i perspectives del Pallars. Maig.
- SOLER i COLL, J.M.
1923 D'agricultura aranesa. Inédit.
- VILA, P.
1932 "Assaig de localització de les indústries antigues a Catalunya" Est. Univ. Catalans, t. XVII, pags. 50-64. Barcelona.
- 1935 "L'aspecte geogràfic de la indústria paperera a Catalunya" Butll. C.E.C. pags. 68-76 i 144-151. Barcelona.

- VILA, P.
1937 "Sant Llorenç dels Morunys, antiga vila industrial de muntanya". Butll. C.E.C. pags. 6-9. Barcelona.
- 1965 "L'évolution économique et sociale de la région Midi-Pyr". Rev. Notes et études documentaires, nº 3166, - pag. 7-109.
- Geografia
- BARTOMEUS, A.
1905 Sant Joan de l'Herm. Tipografia L'Arens. Barcelona.
- BLANCHARD, R.
1925 "Assaig de Geografia humana de la muntanya. Traduc - ció i notes de Pablo Vila". Separata Butll. C.E.C. - Barcelona.
- BIROT, P.
1947 "Estudio comparado de la vida rural pirenaica en las regiones de Pallars (España) y de Couserans (Francia)". Rev. Estd. Geográficos, pag. 687-720.
- CHEVALIER, M.
s.a. Andorra. Depósito general. Libreria Dardel. Cuaubéry.
1928 El paisatge a Catalunya. Editorial Barcino. Barcelona.
1956 La vie humaine dans les Pyrenees Aragoises. Ed. Gerin. Paris.
- COL.LECTIU.
s.a. "Album Meravella" Tomo II Lérída, III Andorra, V Gero na. Llibreria Catalònia. Barcelona.
s.a. Geografia de Catalunya. Editorial AEDOS.
- ENRIQUEZ de SALAMANCA, C.
1978 Del Pirineu Català: de la Vall d'Aran a l'Alt Urgell. Proleg Aguisti Jolis i Antonia Simó. Madrid.
- HARLE, E.
1882 La valle de la Noguera Pallaresa. Ed. Chamerot. Paris.
- LLOBET, S.
1947 El medio y la vida en Andorra. Estudio geográfico. - Barcelona.
- OAKLEY, A.
1924 Hill-Towns of the Pyrenees. Ed. John Long. London.
- SALA SIVILLA, J.
1946 "Pallars. Cartografía dibujada por Angel Ovejera". Ed. Velloso, 380 pag. Barcelona.
- SERRA i PAGES, R.
1902 La Conservation des beautés naturelles de la montag - ne. Clermont. Congrès ten a Paris, 11-13.

- SOLÉ SABARIS, L.
1951 Los Pirineos. El medio y el hombre. Ed. Martín. Barcelona.
- SPONT, H.
1914 Les Pyrenées. Les stations Pyrénéenes. La vie en haute montagne. Ed. Penin, 2ª cie. Paris.
- VANDERBEKE, C.
1966 Au pays des Vallées d'Andorre. Andorra.
- VIERS, G.
1962 Les Pyrenées. Paris. PUF.
- VILA, P.
1926 La Cerdanya. Ed. Barcino. Barcelona.
1929 "Les marques de Ponent" La Publicitat. Barcelona.
- Excursions.
- ALBANO, A.
1959 Caldas de Bohí.
- AVILÉS, J.
1893 El Pallars, Arán y Andorra. Recuerdos e impresiones de viaje. Ed. Universo. Barcelona.
- BARRIE, A.
1917 "El Pallars". Butll. C.E.C., XXVII.
- BARTOMEUS, A.
1905 "Sant Joan de l'Herm" Butll. C.E.C. XV.
- BORDONS SERRA, J.
s.a. Dos valles pallareses: La Coma de Burg y el valle de Santa Magdalena. Montaña, núms. 108 a 112.
- BOSCH de la TRINXERIA, C.
1888 Pla i Muntanya. Barcelona.
1887 Records d'un excursionista. Barcelona.
1953 Visions del Pirineu. Selecció introducció i notes J. Triadú. Ed. Barcino. Col·lecció Popular B. Vol. 151. - Barcelona.
- s.a. Canigó. Recorts dels Pirineus en :Lectura Popular. - pag. 483-512. Lectura Popular III. Il·lustració C. Bar
na B.C.A. 83-8è 3597.
- CANIGUERAL, J.
1955 "Un paraiso descubierto en Catal. Excursión por el Noguera-Tort" Rev. Ibérica, tomo 22, pàg. 60-66.
- CARRERAS CANDI, F.
1905 "Excursió al Pallars "Jussà" o Inferior i a Gerri de la Sal" Butll. C.E.C.
- CASTIELLA, M.A.
1965 Forastero en el Valle de Aran. Lérida.

- CELA CAMILO, J.
1965 Viaje al Pirineo de Lérida. Madrid.
- CHEVALIER, M.
1924 "Les Vall d'Andorra" Butll. C.E.C., XXXIV.
- COMTE DE CARLET.
1905 "Del Segre a l'Ariege a través d'Andorra" Butll. - C.E.C., XV.
- ESPINAS, J.M.
1967 Viatge al Pirineu de Lleida. Barcelona.
- FRAGINALS, C.
1898 "Excursió a Bagá, la Cerdanya, la Seu d'Urgell, Andorra, Sant Joan de l'Herm i Castellbó" Butll. C.E.C. VIII.
- GINESTA i BATLLORI, S.
1974 La Vall de Boí. U.E.C. Barcelona.
- GRANVILLE, Comtesse de.
1841 Retour des Pyrenées suivi de fragments et de pensees diverses. Ed. Lefort. Lille.
- GUILERA y ALBIÑANA, J.M.
1927 Excursions pels Pirineus i els Alps. Pròleg. J. Maspons i Anglasesell. Barcelona. Llibreria Catalonia.
- ICHE, M.
1959 "Une randonnée" C.E.R.C.À., 3. pag. 102-104.
- LANA SERRATE, C.
s.a. Ruta del Pirineo español. Patronato Nacional de Turismo.
- MASPONS i ANGLASELL.
1951 Records d'excursió. Narracions. Publicacions de "La Revista" Segona Serie. Volum 4. Ey. Barcelona.
- MASSÓ i TORRENTS, J.
1903 Croquis pirinencs. L'Avenç. Barcelona.
- MORELLO, J.
1904 "La Vall d'Aran" Butll. C.E.C. Barcelona.
- OSONA, A.
1898 "De Berga a Bescarán y Andorra" Butll. C.E.C. VIII.
- PUIGDOLLERS y MACIÀ, J.
1903 Por los Pirineos. Barcelona.
- ROCAFORT, C.
1900 "D'Andorra a Tirvia (Pallars)" Butll. C.E.C.
1900 "Excursió a la pobla de Segur y sa Comarca" Butll. - C.E.C., X.
1906 "Del Noguera Pallaresa al Noguera Ribagorzana" L'Avenç. Barcelona.
1907 "La Vall de Capdella" Butll. C.E.C. XVII.

- SANDARAN i BACARIA, J.
1914 La Vall d'Aran i els catalans. Barcelona.
- SANTA MARIA del VILLAR, M. de.
1942 "Recuerdos de un viaje por tierras del Pirineo" Re -
construcción, pag. 342-352.
- SANTASUSAGNA, J.
1956 Les Terres encantades. Impressions pirinenques. Ed. -
Selector. Barcelona, 2ª edició.
- SEMIR i de ARQUER, R. de.
1931 Itinerarios por la Vall Ferrera. Bal. Club. Munt. -
Basc.
- SOLER SANTALÓ, J.
1906 "La Vall d'Aran" Butll. C.E.C. Barcelona.
- TORRAS, C.A.
s.a. Guies Camprodon 1918. Vallespir, Conflent, Canigó: -
les Alleres 1919, Vall de Ribes, 1932. Ediciones C.E.C.
- 1925 "La Ribera de Segre o Alt Urgell" Butll. C.E.C. nº -
363-364.
- 1926 "Conca del Flamisell" Butll. C.E.C., XXXVI.
- 1926 "La Conca de Meià" Butll. C.E.C., XXXVI.
- 1926 "La Conca de Tremp" Butll. C.E.C., XXXVI, pag. 142-
151. Barcelona.
- VERDAGUER, J.
s.a. Excursions i viatges. Il·lustració Catalana. Colecció
Popular. Barcelona.
- XANDRI, J.
1917 La Cerdanya. Madrid.
- Història.
- ABADAL i VINYALS, R. de.
1955 Catalunya Carolingia. Vol. III. Els comtats de Pallars
i Ribagorça, I.E.C., Barcelona.
- ALBERT i CORP, E.
1967 La Seu d'Urgell, portaveu, reducte i bressol d'una qü
tia frustrada. Barcelona, Rafael Dalmau. Episodis de
la Història, 93.
- ALMAGRO, M.
1943 "La población pirenaica anterromana" Primera Reunión
del Patronato de la Estación de Estud. Piren. pag. -
131-149. Zaragoza.
- BATLLE, C.
s.a. Las relaciones entre la Seu d'Urgell i Puigcerdà a -
l'Edat Mitjana. Urgellia I.

- BOSCH i GIMPERA, P.
1919 Prehistòria Catalana. Ed. Catalana. Barcelona.
- BOSCH, V.
s.a. Crònica de Talarn. Edició mecanografiada.
- CAMPS i ARBOIX, J.
1969 Història de l'Agricultura catalana. Barcelona. Edit. Táber. Bibl. Cultura Catalana.
- CASANOVAS i BORRELL, LL.
1958 La Pobla de Segur. Notes històriques. Ed. Comú de - Particulars. Igualada.
- CASTILLON, M.
1842 H^a. des Populations Pyreneenes depuis les temps plus anciens jusque a la revolution de 89. Ed. Dessol. - Toulouse.
- CENAE MONCAUT, J.
1878 H^a. des Peuples et des Etats Pyreneens. Ed. Didier. Paris.
1853 Histoire des Pyrenees. Ed. Aynot. Paris.
- COMET, R.
1929 L'enclave espagnole du Val d'Aran. Toulouse.
- CORTS PEYRET, P.J.
1953 H^a. de la Seo de Urgel. Barcelona. Edit. Vicente Ferrer.
- COY i COTONAT, A.
s.a. Historia de Sort y su comarca. Barcelona.
1974 Sort i la Comarca del Noguera Pallaresa. 1^a. ed. Barcelona 1906, 2^a. ed. Tremp.
- CUENCA y de PESSIMO, L. de.
1906 Historia de la Baronia y Pabordato de Mur y cronologia de los Condes de Pallars. Ed. Altés y Alabart. - Barcelona.
- DIVERSOS.
1978 "Notes per a recuperar la nostra història" Rev. Pallars.
- GALCERAN VIGUÉ, S.
1977 Dietari de la Fidelíssima vida de Puigcerdà. Barcelona. Tipografia Emporium. Fundació Vives Casajuana, 46
- GARCIA, A.
1952 "Los Pirineos a través de los geógrafos griegos y romanos" Rev. Pirineos, pag. 471-484.
- GUILERA, J.M^a.
1964 Unitat històrica del Pirineu. Proleg de M. Raymond Rittler (President Comite Museu Pirinenc de Lorda) Ed. Aèdos. Barcelona.

- IBARRA, E.
1942 "La reconquista de los estados pirenaicos hasta la -
muerte de D. Sancho el Mayor, 1034" Rev. Hispania, nº
VI, pag. 3-63.
- IGLÉSIES, J.
1975 "Els camins rodats dels Pirineus al primer quart del
S. XVIII" Rev. Vertex. nº 43. pag. 272-275.
- 1965 "Una memòria inèdita sobre la Font Salada de Geni de
la Sal" Montaña, nº 95.
- 1968 "De Castellbó a Rialb per Sant Joan de l'Ereu, l'any
1778" Montaña, IX-X.
- JUNYENT, E.
1969 El comtat de Berga en els segles X i XI. Berga, Gràfi
ques Molins.
- LLADONESA, J.
1967 Invasions i intents d'integració de la Vall d'Aran a
França. Rafael Dalmau.
- LLEDA i MIR, M.
1917 Hª. de la antigua villa hoy ciudad de Tremp. la.ed.
Barna. Reed. Tremp, 1977.
- MALUQUER, J.
1952 "El Pirineo y las invasiones indoeuropeas" Rev. Piri-
neos, pag. 697-708.
- MIR i AMAT, J.
1970 Tremp abans i ara. Imp. Tarragona. Tremp.
1977 Tremp el pas del temps. Imp. Tarragona. Tremp.
- MORER, J. y GALLI, F. de A.
1879 Historia de Camprodón. Imp. P. Casanovas.
- PERICOT y GARCIA, L.
1925 La civilización megalítica catalana y la cultura pi-
renaica. Universidad de Barcelona.
- PI i SUNYER, C.
1966 La vida a la frontera durant les guerres amb la Fran-
ça. Ed. Salva. Barcelona.
- REGLA, J.
1948 "El Valle de Arán en la Edad Media" Analecta. XXI, -
Barcelona.
1951 Francia, la Corona de Aragón y la frontera pirenaica.
2 vols. Madrid.
- RIU, J.M. de.
s.a. Berga en el segle XVIII.
- SENABRE, J.
1961 El tractat dels Pirineus i els seus antecedents. Ed.
Dalmau. Barcelona.

SERRA RAFOLS.

1930 "El poblament prehistòric de Catalunya" Enciclopèdia Catalunya, núm. 15. Barcelona.

VALLS i TABERNER, F.

s.a. Els orígens dels comtats de Pallars i Ribagorça. Ed. Estudis Univ. Cat. Barcelona.

WOFF, Ph.

1950 "Principios de un método para la elaboración de los mapas históricos de un atlas pirenaico" CSIC (Congres Pireneistes) Zaragoza.

ZAMORA, F. de.

1973 Diario de los viajes hechos en Catalunya. Curial. Documents de Cultura. A. cura de Ramon Baixareu.

Indumentària.

AMADES, J.

1955 La Barretina. Barcelona. Biblioteca de Cultura Tradicional, núm. 8. 80 pàgs.

ARCO, R. del.

1930 Costumbres y trajes en los Pirineos. Zaragoza.

CHAUVET, H.

1911 "La Coiffe catalane" La Veü del Canigó, pàgs. 371-377.

1911 "La Barretina" La Veü del Canigó, pàgs. 130-132.

SERRE, L.

1953 "La Coiffe Catalane" Aigua clara, pàgs. 5-6.

Cuina.

BAUBY, Ch.

1950 "Les Neules de Noël" Tramontane, 328. pàg. 417.

FALGUERE, E.

1901-1904 "Recettes de l'ancien temps" Journal commercial illustré des P.O. pàgs. 162-163.

ROUFFIA, C.

1862 "Le Gâteau des rois en (17) 93 en Perpignan" Journal des P.O., 6.

SIBOUNE, A. de.

1948 "Vielles coutumes. L'All i oli" Tramontane, 295. pàg. 38.

VIOLANT i SIMORRA, R.

1935 Costums de la cria i la matança del porc al Pallars Sobirà. Feines casolanes. 30 pag., 9 fig. Extret de la Rev. Agricultura i Ramaderia, núm. de febrer i març Barcelona.

Utilitatge.

ANÒNIM.

- 1945 "Ustensiles catalans. Escalfallits" Tramontane, 258-260, pàg. 48.
- 1945 "Ferrada, Olla" Tramontane, 262-263. pàg. 139.
- 1945 "Barotxa, Flasco" Tramontane, 266-267. pàg. 190.
- 1946 "Gerra, Bernada". Tramontane, 271-272, pàg. 58.

DELONCLE, J.

- 1956 "Type de harnachement de mulet en Catalogne" Tramontane, 390-391. pàg. 211-217.

Habitacle.

AINAUD, J.

- 1952 Casas con terrado en el Pirineo. 25: 535-544. Zaragoza.

ANÒNIM.

- 1921 "Le Casal catala" Tramontane, 48 p.

BAUBY, Ch.

- 1943 "Cruche catalane et cruche des rameaux" Tramontane, -243-245. pàg. 98.
- 1947 "Une coutume roussillonnaise à maintenir: la clavelli nera" Tramontane, 288-289. pàg. 332.

DANES, J.

- 1911 "Notes referents a les masies de les Valls de Bianya, Castellar de la Muntanya i Vall del Bac" Estudis Universitaris Catalans, pàg. 3-32. Barcelona.

DEVAUX, E.

- 1943 "Une ancienne coutume du Roussillon: les puits de neige" Tramontane, 243-245. pàg. 92-95.

GARCIA MERCADAL, F.

- 1930 La Casa Popular en España. Espasa Calpe. Madrid.

KRUGER, F.

- 1936-1938 "Die Hochpyrenaen" Landschaften. Haus und Hof. Volum I, Volum II. Universität Handlung aus dem Gebiet der Auslandskunde. Hamburg

VIOLANT i SIMORRA, R.

- 1944 "Guia y comentario de la casa pallaresa y la vida pastoril" Barcelona. Publicaciones de la Sección Etnográfica del Museo de Industrias y Artes Populares.

s.a.

- "Els ritus i cerimònies de la construcció" Miscel·lània homenatge Puig i Cadafalch.

Manufactura i Transport.

- AMADES, J.
1934 "Vocabulari dels vells oficis de transport i llurs derivats" Extret del B.D.C. Vol. XXII. Barcelona.
- BOIXAREU ARENY, R.
1972 Els últims rais. IEI. Lleida.
- GALLARDO i GARRIGA, A. i RUBIÓ i TUDURI, S.
1930 La Farga Catalana: descripció i funcionament. H^a. distribució geogràfica. Barcelona.
- GRAELLS, E.
1972 La indústria dels claus de Ripoll. Contribució a l'estudi farga catalana. Barcelona. Gràfiques Marina. Fundació Vives-Casajuana, 14.
1974 Les armes de foc de Ripoll. Ripoll Imprenta Maideu.
- KRUGER, F.
1936 Hausindustrie. Trach-gewerle. (Industrias Populares). Seminar für romanische Sprachen und Kultur. Hamburg.
1939 "Landliche Arbeit. Band I. Transport und Transportgerate" I.E.E. Barcelona, 1936. Band II Getreide-Henerute, Bienen. Wahrung. Wein und Albereitung. Hamburger Studien Zu Volkstrus und Kultur der Romanen Hamburg.
- MADURELL MARIMON, J.M.
1952 Las fargas pirenaicas, 25: 545-538. Zaragoza.
- POIROT, F.
1973 L'artisanat catalan d'hier et d'aujourd'hui. Toulouse.
- ROCAFORT, S.
1912 "Els rayers. Transport de la fusta en les comarques lleidetanés" Butll. C.E.C. Barcelona.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
s.a. "La caça amb paranyes al Pallars" Butll. C.E.C. Barna.
1935 "La caça i la pesca al Pallars" De cultura popular material, 34pag., 16 fig. Extrets del Butlletí del Centre Excursionista Catalunya, nº 482 i 484. Barcelona.
1935 "El cultiu tradicional de les abelles, al Pallars Sobirà" 36 pag., 18 fig., 4 fotos. Extret de la Revista Agricultura i Ramaderia, nº. de novembre i desembre. Barcelona.
s.a. "Altres procediments de caça al Pallars" Butll.C.E.C.
1936 La indústria casolana del pa al Pallars Sobirà. El - gra. Els molins. Els forns. Pastar. Costums i creences. 103 pag., 44 fig., Barcelona.
1937 "Els enformaires al Pallars Sobirà. Guixaires i calciners" 20 pag., 4 figs., 2 fotos. Extret del Butll. del Centre Excursionista de Catalunya, nº 500. Barna.
1938 El traquí popular al Pallars Sobirà. Estudi i descripció dels mitjans de transport a la comarca. 101 pags. 30 figs., 43 fotos. Barcelona.

Costums.

ALADERN, J.

1892 Cartas andorranas.

ANGLADA i FERRAN, M.

1962 "Vint-i-cinc anys a Llívia" Estampes de la Cerdanya
Barcelona. Ed. Selecta. Ciutats i paisatges XXXVII.

ANÒNIM

1921 "La Menestralá rossellonesa" Muntanyes regalades. -
pág. 53-54.1912 "Vieux usages et vieilles recettes" Revue catalane-
pag. 57-58.

ARANZADI, T. de.

s.a. Les jornades de la vida.

ARCO, R. del.

1930 Costumbres y trajes en los Pirineos. Zaragoza.

BAUBY, Ch.

1924 "Traditions roussillonnaises" Tramontane, pág. 78.

BOSCH de la TRINXERIA, C.

1890 "Recorts Pyrenaichs-Un enterro" Imp. La Renaixensa.-
Barcelona.

CASAS, E.

1931 Las ceremonias nupciales. Ed. Paez. Madrid.

CHARLES-BRUN.

1950 Costumes des Provinces françaises. I. Roussillon, pág.
40-41. Paris, Flammarion.

CHAUVET, H.

1899 "Lou Ralléon (Costume quiteruime un baptême) L'Inde-
pendant des P.O. pág. 319.1947 Traditions populaires du Roussillon. Perpignan imp.
du Midi, 245 pág.

CONDÓ SANBERNAT, J.

1896 "Tradicions i costums de la Vall d'Aran" Butll. C.E.C.
VolumVI. Barcelona.

GUTER, A.

1875 Souvenirs du Roussillon. La gratte du Ménier et ses
vieilles traditions..... acompagne d'une notice (1770)
per le Der Saulère de Saurmia.... et d'une poésie por
l. abbe M. Perpignan, imp. Midi-Tastu.

LLUÍS, J.

1967 El meu Pallars I, II, III, Ed. Barcino.1960 L'Home de la Bossa. Ed. Óssa Menor. Barcelona.

MASPONS i LABRÓS.

s.a. La Paqesia Catalana.

MORAS.

1882 Les Coutumes du pays d'Andorre. Toulouse.

- SAINT-SAUD, B.
1879 Anciennes costumes des valles Pyreneenes. Costumes - de la vallee de Barèges. Ed. A. Lanefranque. Bordeaux.
- VILARRASA, S.
1966 La Vida a Paçès. Ripoll. Edicions Maideu.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1949 El Pirineo español. Vida, usos, costumbres, creencias y tradiciones de una cultura milenaria que desaparece. Pròleg de Julio Caro Baroja, 649 pag. 33 dib. (I Casa sayes) Madrid.
- 1950 "I Pirenei spagnoli e i lesu abitanti" 21 pag., 21 - fot. La Vie del Mondo, any XII, nº 6, pàgs.545-566.- Milà: Tournig Club Italiano.

Dret.

- CAMPS i ARBOIX, J.
1953 La propiedad de la tierra y su función social. Barce lona, Ed. Bosch.
- CAVAILLES, H.
1910 "Una fédération Pyrénéenne dans l'ancien regime: trai té des lies et passerries" Rev. Hist. C.V.
- 1910 "L'association pastorale dans les Pyrenées" Le Monde sociale. Mem. et doc. nº 3. Paris.
- DIPUTACIO PROVINCIAL BARCELONA.
1913 Privilegis i ordenacions de les Valls Pirenenques i Vall d'Aran. Barcelona. Casa Caritat.
- FONT RIUS, J.M .
s.a. "Notas sobre la evolución jurídico-pública de una ciu dad local en el Pirineo catalán: Ager" Zaragoza. He- raldo de Aragón, nº 50.
- GUILERA, J.M .
1963 Los pactos de jacerias en los Pirineos y algunos con- flictos con la mesta aragonesa. Ed. Cud. Hª. Jeróni- mo Zurita. Zaragoza.
- MASPONS i ANGLASELL, F.
1935 La llei de la familia catalana. Barcelona. Ed. Barci- no. Col. Popular Barcino, 119.
- 1938 El règim sucesori català. Barcelona. Ed. Barcino Col. Popular Barcino, 140.
- SANCHO IZQUIERDO, M.
1948 Algunas analogías y diferencias entre derecho catalán y aragones principalmente en las comarcas pirenaicas. 7: 5-37. Zaragoza.
- VALLS i TABERNER,
s.a. Privilegis de les valls pirenenques. 3 volums. Barce lona.

Folklore.

- AMADES, J.
1930 "L'Invisible et le mystère dans le folklore catalan" Vallespir, I. pàg. 15-17.
- 1932-1935 Les diades populars catalanes. I i II. Ed. Barcino - Barcelona.
- 1936 Mélanges de folklore. Perpignan. Imp. de l'Indépendant. 266 pàgs.
- ARMET i RICART, S.
1906 "Folklore andorrà. Usos i costums" Butll. C.E.C., 135. pàg. 126.
- BASCHE, R.
1953 "Le Roussillon, notre Catalogne (Suivi de "Les Catalans et folklore catalan") Plaisir de France, 185 pàgs. 2-20.
- BOSCH de la TRINXERIA.
1892 Tardanes. Impremta La Renaixença. Barcelona.
1892 Montalba. Barcelona.
- BOUZA BREY, F.
s.a. Folklore aranés. Arxiu de Tradicions. Barcelona.
- BROUSSE, E.
1896 "La Roda de Foutrabiouse" (Coutume d'Ayguatebia) - L'Indépendant des P.O., 146.
- CARLET, Conde de.
1907 "Folklore andorrà" Butll. C.E.C. Tomo XVII. Barna.
- CHAUVET, H.
1943 Folklore du Roussillon. Perpignan.
- DIVERSOS.
1887 Miscelànea Folklórica. Associació d'Excursions Catalana. Barcelona.
- GRANDO, Ch.
1912 "Notes de folklore" Revue catalane. pàgs. 261-264. pàgs. 307-312.
- JAMPY, M.
1921 "La Pelalla de poma" Revue historique et littéraire du diocèse de Perpignan. pag. 102-103.
- PERE DE L'ALSINA (pseud. de Commandant DANYACH).
1917 "Engruna de folklore" Montanyes regalades. pag. 210-13.
- PORCIOLES, J. de.
1906 "Notes folkloriques de la vall d'Ager" L'Avenc. Barcelona.
- SERRA i PAGES, R.
1926 Consideracions generals sobre Folklore. pag. 3-18. - Alguns escrits Barcelona. Estanya de la Casa Miquel Rius.

- PUIG, M.
1930 "Le Bénédiction des roses en Roussillon" Tramontane,
pág. 86.
- SERRA i PAGES, R.
1926 El món dels esperits, segons el Folklore. pags.19-
26. Alguns escrits recollits pels (1875-
1925). Estampa de la Casa Miquel Rius.
- SERRA i BOLDÓ, V.
1914 Calendari Folkloric d'Urgell. Pròleg Joan Bonlloch i
Vivó. Seix i Barral. Barcelona.
- VAN GENNEP, A.
1946 "Le cheval-jupon ou cavallet en Roussillon et en Ca-
talogne" Tramontane, 269-270. pág. 12.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1932 Recull folklorico-etnogràfic de les vall del Flais -
sell. Instruments populars. 30 pag., 5 fig., 5 fotos.
Barcelona. Club Muntanyenc.
- 1934 Festes tradicionals del Pallars. 46 pag., 4 fotos. -
Barcelona.

Carnestoltes.

- BAUBY, Ch.
1951 "La fête de l'ours dans les Pyrénées catalanes" Tra-
montane, 330, pag. 36.
- DAMIANS, A.
1935 "El Carnestoltes a Duo" Arxiu de tradicions. Fascícu-
lo VII. Barcelona.
- SAISSET, F.
1927 "La Mascarade de l'ours à Arles-sur-Tech" Vallespir,
I, pags.12-13.

S.Santa.

- ANDRE, H.
1957 "La procession de la Sanch" Tramontane, 401. pag. 133-
135.
- ANÒNIM
1951 "Procession de la Sanch (Nº spécial avec des textes
de Ch. Bauby y le R.P. Lestrangé, F. Carrère...etc)".
Tramontane, 330.
- 1958 Procession de la Sanch, Perpignan. Perpignan, Imp. du
Midi, 16 pags.
- BEFFARA, M-T.
1958 "Folklore religieux en Roussillon: la martavella ou
tricatraca" Aigua Clara, 40-41. pag. 16.
- FABRY, G.
1955 "Les Caçoules du Jeudi saint" Reflets du Roussillon,
9, pags. 20-21.

- LOUIS, M.
1960 "La Procession de la Sanch à Perpignan" Folklore, 1. pag. 3-7.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1953 La Setmana Santa al Pallars i al Ribagorça. 75 pàg.-16 figs. Barcelona. Editorial Barcino.
- Pasqua.
- ANONIM
1882 La Quête des oeufs de Pâques en Roussillon. L'Espérance, 9 avril.
- 1921 "Les Goigs dels ous" Montanyes regalades. pàg. 72-74.
- 1943 "Coutumes de Pâques en Roussillon. (Textes recueillis per Ch. Bauby)" Tramontane, 240-242. pàgs.33-80.
- 1958 "Coutumes pascales en Roussillon" Nouvelles de chrétienté, 171. pàgs.30-41.
- ARMENGOU i FELIU, J.
1968 La Patum de Berça. Berça. Gràfiques Molins. Ed. del Museu Municipal Berça.
- BAUBY, Ch.
1944 "Origine des aubades de Pâques" Tramontane 251-252.-pàgs.53-58.
- DELPONT, J.
1897-1900 "Les Goigs dels ous" Journal commercial illustré des P.O. pàgs.63-64.
- DESPRÈS, J.
1957 "Traditions de Pâques" Tramontane 401. pag. 135-136.
- PUIGGARI, P.
1887 "La Quête des oeufs de Pâques en Roussillon" Le Publicateur 15. 1883. La Papillon, 246.
- ROMAIN
1927 "Les Goigs dels ous" Tramontane, 78-80.
- ROUS, E.
1879 "Les joies de Pâques en Roussillon" La Semaine religieuse du diocèse de Perpignan, pàgs.255-257.
- TALUT, A.
1899 "Les Goigs dels ous" La Clavallina, 30.
- Recollit per VIDAL, P.
1889 Goigs dels ous. Préface de Pierre Puiggari. Imp. A - Julia. Perpignan, 24 pàgs.

St. Joan.

- ANONIM
1882 "Les Fêtes de la Saint-Jean en Roussillon" L'Espérance, 28 juin.

- AMADES, J.
1908 "Cançoner de la Saint-Jean" Revue Catalane, pàgs. 73-77.
- BADIN, J.
1942 "Le Saint-Jean" Tramontane, 231-233. pag. 21.
- BATISTA i ROCA, J.M.
s.a. "La nit de Sant Joan. Les falles de Isil Costums de la sega" Costums de Catalunya. Instituto Vilanova. - Barcelona.
- BAUBY, Ch.
1944 "Folklore de la Saint-Jean" Tramontane, 254-254 pàgs. 75-77.
- BAUSIL, A.
1924 "Nuit de Saint-Jean" Tramontane, pag. 109-110.
- JAUBERT de REART, J.
1833 "Les feux de la Saint-Jean. Croyances usages et coutumes (entre autre en Roussillon)". Le Publicateur, - 25. Journal commercial illustré des P.O. 1897-1900. - pàgs. 286-287.
- LEGUIEL, E.
1897-1900 "L'Herba de Sant Joan. Légende" Journal commercial - illustré des P.O. pàgs. 176-178.
- PAYRET, J.
1901-1904 "Une kermesse à Vernet-les-Bains" Journal commercial illustré des P.O., pag. 255.
- ROMEU i FIQUERES, J.
1953 La nit de St. Joan. Bibl. Pop. Folklorica. Ed. Barci np. Barcelona.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
s.à. Les falles d'Isil.

Festa Major.

- CANAL, E.
1922 "A festa major" Muntanyes regalades, pàgs. 148-154. - pag. 171-174.
- CHAUVET, H.
1897 "Festa majou" L'Independant des P.O., 219.
- SAISSET, F.
1902 "La Festa majou" La Clavellina, 63.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1953 "La "Fiesta mayor" in Catalogne" La Vie del mondo, - XV. pàgs. 191-204.

Festes de Treball.

- ANÒNIM
1923 "La Festa dels traginers (à Saint-Laurent-de-Cerdans)" Muntanyes regalades, pàgs. 126-128.

BERGUE, P.
1933 "Fêtes rustiques. La vendange" Tramontane, pàgs.147-150.

Aplech.

BARALLAT y FALGUERA, C.
1879 "L'Aplech de Font-Romeu" La Renaixensa, 2. pàgs.214-217.

FIUS i PALA, M.
1901 "Costums de muntanya. L'aplech de Font Romeu" Cata - lunya Artística, nº 59. Barcelona.

PELLISIER, Ll.
1897-1900 "Sant Martí de Canigo (Fête)" Journal commercial illustré des P.O.

Nadal.

AMADES, J.
1958 "Le calendrier de la crèche" Tramontane, 418-419. - pàgs.265-267.

AMADES, J. i BAUBY, Ch.
1951 "Folklore de Noël en Roussillon" Tramontane, 340 . - pàg. 403-407.

AMADES, J.
1945-1957 "Deux vieux Noël catalans" Tramontane, 268, pàgs.217-219, i 408, pag 326-328.

1958 "Mitologia de les figures de Pessebre (Suivi de) Pro tohistoria del Pesebre" Tramontane, 418-419. pàgs269-272.

ANÒNIM.

1897-1900 "Noëls catalans. Pastorells, pastorellas" Journal commercial illustré des P.O., pàg. 88.

1897-1900 "Vieux Noël catalans. Nadal". Journal commercial illustré des P.O. pàg. 128.

1880 "Noël Catalan" La Semaine religieuse du diocèse de - Perpignan. pàg. 830.

1901-1904 "Les Noël catalans. Origine et histoire. Une epopée" Journal commercial illustré des P.O. pàg. 88. pàg. - 91-92., pàgs.102-103, pàgs.115-116.

1909 "Un vieux Noël populaire catalan" Revue catalane, pàg. 375-376.

1916 "Vieux Noël catalan" Revue catalane, pàgs.220-221.

1957 "Calendriers des fetes folkloriques en Roussillon" - La France à table, 12. pàgs.29-30.

ARAGON, A.

1905 Noëls anciens, Vieilles . Imp. J. Payret. Perpignan, pag. 33.

- BAUBY, Ch.
1946 "Une coutume de Noël en Roussillon: l'adoration des bergers" Tramontane, 280. pàgs.233-234.
- 1953 "La Flore du "Pessebre"" Tramontane, 363. pàgs.317-319.
- 1954 "La joie de Noël. Chansons, musique et danses de - vant la crèche" Tramontane, 373. pàgs.303-305.
- 1955 "Danses devant la crèche" Tramontane, 384. pàg. 365.
- 1957 "Noëls roussillonais" Tramontane, 408. pàgs.319-25.
- 1958 "Pour un renouveau du folklore noellien en Roussi - llon" Tramontane, 418-419. pàgs.298.
- CAYROL, A.
1954 "Un Noël occitan en Cerdagne" Tramontane, 373. pàg. 317.
- CERDA, J.P.
1946 "L'Adoration des bergers à Saillagouse. Noëls et ber gers" Tramontane, 280. pàg. 238.
- CHAUVET, H.
1896 "Nadal" L'Indépendant des P.O., 352.
- DELHOSTE, J.
1866 "Noëls catalans" Butll. de la Sec. Agric. serent et litt. des P.O., pàgs.117-119.
- FALGUERE, J.
1946 "L'Adoration de Noël en Vallespir" Tramontane, 280.- pàg. 237.
- GRANDO, Ch.
1948 "Noël en Roussillon" Tramontane, 304. pàgs.334-337.
- GUITER, H.
1956 "La liturgie populaire des Noëls catalans" Cahiers - de N.D. del Pessebre, 3. pàg 5-11; 4, 1956, pàgs.6-26.
- JAUBERT de REART, J.
1885 "La Noël des gitanes" La Papillon, 178.
- SIBOUNE.
1897-1900 "Nadal" Journal commercial illustré des P.O. pàg.327.

Teatre.

- ALBERT, E.
1958 El Pessebre vivent d'Engordany (Valls d'Andorra). Bar celona. Barcino. Bibl. Folklorica Barcino.

Jocs.

- SAURY, P.
1955 "Une tradition catalane perdue: le jeu de l'arc" Tra - montane, 383. pàgs.325-326.

- VIOLANT i SIMORRA, R.
1938 "Jocs populars de la fadrinalla pallaresa" 16 pag. -
3 figs. Extret del Butll. del Centre Excursionista -
de Catalunya, 512. Barcelona.
- Dansa.
- AMADES, J.
1954 Dances and songs of the Pyrenean Shepherds. Ed. Jour-
nal of the International music council.
- s.a. L'Hereu Riere. Ed. Revista Girona, nº 5-6.
s.a. Balls populars del Rosselló (Treball premiat en el --
II Concurs de l'O.C.P.C.) Inèdit. Bibl. Amades.
- ANÒNIM.
s.a. Orfeo Canigó. Danses et chants du folklore catalan.
Perpignan. Imp. du Midi, s.d.
- 1885 "Balls o ballades de Roselló y de Cerdanya" Le Papi-
llon, 137-173.
- 1886 "Co trapas llarch" Le Papillon, 182-183.
1897-1900 Journal Commercial illustré des P.O. pàg. 23.
1932 "Ball d'offici" Revue historique et littéraire du --
diocèse de Perpignan, pag. 367-368.
- ARAGON, H.
1922 Les Danses de la Provence et du Roussillon. Perpign--
nan. Imp. Barrière.
- AVALRI, J. d'.
1920 "Les Danses catalanes. "Contrepas" et "Ball de rame-
llet"" Revue Catalane, 153-157.
- BAUBY, Ch.
1948-1949 "Vieux usages de chez nous: le rotlier" Tramontane, -
301, pàgs. 244-245; 307, pàg. 86.
1955 "Danses devant la crèche" Tramontane, 384. pàg. 365.
- BOYER, J.
1922 "Coblas et sardanes" Le Télégramme. Toulouse, 17 juin.
- BROUSSE, E.
1895 "Les Danses (publiques) à Perpignan" L'Independant -
des P.O., 277.
- CAMP, J.
1930 "Exaltation des sardanes" Tramontane, pàg. 94-96.
- CAPMANY, A.
1931 "El baile y la danza" Folklore y Costumbres de España.
Tomo II. Ed. Martin. Barcelona.
- FONTBERNAT, J.
1930 "Les sardanes" Tramontane, pàg. 32-33.
- HENRY, D.M.J.
1823 Lettres sur le Roussillon. Les danses catalanes. Let-
tre I (Suivi de représentation des mystères ou comè -
dies sacrées). Lettre 2. Imp. Tastu père et fils. Per-
pignan. 20 pag..

- HENRY, D.M.J.
1914 "Lettres sur le Roussillon. Une fête roussillonnaise (1823) (Danse catalane)" La Veu del Canigó, pag. 88-96.
- RIPOLL, M.
1908 "Lo Bonich et les petits danseurs catalans" Revue - Catalane, pag. 168-169.
- SAISSET, F.
1906 "Fête et danses catalanes roussillonnaises" La Grande revue, pag. 504-507.
- TASTU, A.
s.a. "Les danses roussillonnaises. Lettre d'une vieille femme à une jeune fille" Alpes et Pyrénées. Arabesques littéraires. Paris. P.C. Lebruby, 184 pag. pag. 369-376.
- VIGO, E.
1909 "Balls populars del Pallars" Separata del Butlletí - del C.E.C. Barcelona.
- Cançó.
- AMADES, J.
1907 "Chansons d'enfants en Catalogne (française)" Revue - Catalane, pag. 258-264.
- 1908 "Cançoner de la Saint-Jean" Revue Catalane, pag. 73-77.
- ANÒNIM.
- 1840 "Chanson primitive de Muntanyes regalades" Album roussillonnaise, 22. pag. 46-47.
- 1840 "Nouvelle Chanson catalane" Album roussillonnaise, 22. pag. 86-87.
- 1892 Vingt chansons populaires du Roussillon recueillies - per E. Vilarem. Notées et harmonisées per H. Carca - sonne. Imp. J. Payret. Perpignan.
- 1897-1900 "Muntanyes regalades et lo Pardal (texte et musique)" Journal commercial illustré des P.O.
- 1897-1900 "Chansons populaires du Roussillon" Journal commercial illustré des P.O.
- 1901-1904 "Canço popular catalana (La Pastorella. La Beppa)". - Journal commercial illustré des P.O. pag. 500-514.
- 1905 Muntanyes regalades. Chanson du Roussillon. Avec accompagnement de piano et notice sur la chanson populaire par Gabriel Baille. Imp. Pamés. Perpignan.
- 1906 Cançoner dels Comtes d'urgell. Ed. Gabriel Llabrés. - Societat Catalana Bibliòfils. Vilanova i la Geltrú. - J. Oliva.
- 1907 "Quelques variants de "Montanyes regalades"" Revue - Catalane, pag. 233-237.

ANÓNIM

- 1907 "Quelques variants de "Lo Pardal"" Revue Catalane - pag. 279-280.
- 1910 "Cantique de Noël" Revue Catalane, pag. 447-448. -
- 1911 "Folklore catalan (Deux chansons: 1. La canço dels trabucayres. 2. La canço dels contrabandistes)" Revue Catalane, pag. 52-53.
- 1912 "Cansó de Nadal. La vetlla dels pastors" Revue Catalane, pag. 373-374.
- 1915 "L'Aire popular de "Montanyes regalades"" Revue Catalane, pag. 13-15. pag. 32-33.
- 1917 "Tres cançons locals del Roselló. Butll. del Centre Excursionista de Catalunya, 272. pag. 224-227.
- 1923 "Chants roussillonnais" Tramontane, pag. 22-23.
- 1927 "Nos deux cantilènes "Montanyes regalades" et "Lo - Pardal"" Revue Historique et littéraire du diocèse de Perpignan. pag. 37-40.
- BATLLE, A.
1920 Dix-sept chansons catalanes. Paroles et musique. -- (Préf. de J. Delpont). Perpignan. 47 pag.
- BERGUE, P.
1912 "Etudes critiques sur les chansons catalanes" Ruscino, 1911, pag. 481-512. pag. 117-135, pag. 237-254.
- BROUSSE, J.R. et TRESSERRE, F.
1912 "Deux opinions sur les chansons catalanes" Revue Catalane, pag. 193-195.
- BROUSSE, J.R. de.
1927 "Le Chanson populaire catalane" Revue historique et littéraire du diocèse de Perpignan, pag. 25.
- BAUBY, Ch.
1943 "En marge d'une chanson. Des chanson énumératives aux cantarelles" Tramontane, 246-248. pag. 133-136.
- 1958 "A propos de la "Canço del Pasqual" (Chantée à Lliuvia)" Tramontane, 418- 419. pag. 274.
- CANTELOUBE, J.
1951 Anthologie des chants populaires français. I. Provence. Lanquedoc, Roussillon... Paris. A. Durand, 476 pag.
- DESPRES, J.
1949 "Une étrange chanson populaire de Noël: el rabada" - Tramontane, 316. pag. 368-370.
- GIRAL,
1946 "Pabordessas, pandero et chansons du Pandero" Tramontane, 269-270. pag. 16-17.
- HENRY, D.M.J.
1826 Cantichs catalans traduits dels canticcs de Sant Sulpicí per un sacerdot del bisbat de Perpinyà. Imp. J. Alzine. Perpinya.

- LLONGUERES, J.
1949 "Le charme de nos chansons populaires de Noël" Tramontane, 316. pàg. 364-366.
- MILÀ y FONTANALS, M.
1867 La Cansó del Pros Bernat fill de Ramón. Imp. Eslanp d'en Celestí Verdaguer. Barcelona.
- MILLET, J. de. (pseud. de J.N. de VILARO).
1934 A travers la musique méconnue. (Une partie sur les chants populaires du Roussillon) Préf. de H. Noël. Perpignan. Imp. de l'Indépendant.
- PASTORELLET DE LA VALL D'ARLES (lo) (pseud. de l'abbé J.BONAFONT)
1901-1904 "Cançons populars catalanas" Journal commercial illustré des P.O., 33.
- 1925 "Pastoral de Nadal" Revue historique et littéraire du diocèse de Perpignan. pàg. 162-172.
- 1927 "Nos deux cantilènes: "Lo Pardal" et "Montanyes regalades" " Revue historique et littéraire du diocèse de Perpignan, pàg. 21-26, 41-44.
- PIERRE VIDAL.
s.a. Cançoner catala de Rosselló y Cerdanya. Imp. A. Julia. Perpignan.
- PONS, J.S.
1956 "Chansons populaires du Canigou" Tramontane, 85-86. pàg. 75-83.
- POUS, A.
1951 "Les Cançons populars" Tramontane, 337. pàg. 304-305.
- SALAMÓ, S.
1976 Manual de cantichs los que se cantan en las missions que fan preberes seculars en lo bisbat de Elna. Imp. G.S. Le Comte. Perpignan in 12. 148 pàg.
- SALAMÓ, S. & GELLABERT, M.
1802 Regla de vida molt util als pobres y al menut poble y molt saludable als richs.... y nual de cantichs que se cantan en les missions que se fan en lo bisbat de Elna. J. Alzine. Perpignan.
- VERDAGUER, J.
1948 "Les caramelles" Tramontane, 296. pàg. 69-71.
- SERRA i PAGÈS, R.
1926 El cançoner popular català. Conferència inaugural curs Arxiu Etnografia i Folklore. 12-1-1922. pag.49-64. Alguns escrits recollits pels seus alumnes - (1875-1925). Estampa de la casa Miquel Rius.
- VILANOVA, V.
1948 "Le chant des caramelles" Tramontane, 296. pàg. 71-72.

Cultura i Tradició Oral.

AGUILO FUSTER, M.

s.a. Les Flors de Muntanya. Lletra en roman dictada en la vila de Camprodon, diada de la mare de Deu d'Agost - de l'any 1868 y tramesa a mon amich ben volgut Josep Coll y Vehí.

AMADES, J.

1910 "La Langage des bêtes en Catalogne. (Mimologismes populaires roussillonnais)" Revue Catalane, 1907. pàg. 37-42; 85-89 en 392.

1949 El Pirineu. Tradicions i llegendes. Ed. Llumenera. - Barcelona.

1958 El hombre de las nieves pirenaico. Ed. R.C. T.P. Vol. XIV Cuad. III. Madrid.

ANONIM.

1842 "Le Tech (Legende du pont du Ceret)" Revue des P.O. - 3. pag. 26-28.

1879 "Jean del Riu. Légende catalane" L'Etrucelle, 14 juin.

1901-1904 "Les légendes du Canigou" Journal commercial illustré des P.O.

1901-1904 "Le légende du corbeau" Journal commercial illustré des P.O., pàg. 260-262.

1923 "Las Dites populars. Callemos fregits (Salicornes)". Montanyes regalades, pàg. 55-58.

1946-1947 "Proverbes de l'époque de Noël" Tramontane, 280. pàg. 249-293. pàg. 460.

BARALLAT y FALGUERA, C.

1879 "Le Pont de Céret. Légende" L'Etrucelle, 26 janvier.

BARRERA, P.

1855 "La Tour du diable. Légende du Roussillon" Journal des P.O., pàg. 42-45.

BONET, P.

1947 "Une curieuse histoire roussillonnaise du temps passé. Un enfant élevé par une chèvre" Tramontane, 288-289. pag. 330-331.

BOSCH de la TRINXERIA, C.

1892 "Llegenda de Sant Guillem de Combret alt Vallespir". La Ilustració Catalana, pàg. 42-43.

BROUSSE, Ch.E.

1952 "La Fausse légende de Castell-Rosello" Etudes roussillonnaises, 3. pàg. 183-189.

BOUILLE, M.

1959 "Projet d'enquête sur le rôle des légendes dans l'histoire catalane" C.E.R.C.A. 4. pàg. 188-197.

- CARCASONA, J.M.
1957 "La Ceca, La Meca i la Vall d'Andorra" Andorra, 2. - pag. 10-13.
- CERDÀ, J.P. (pseud. A. CAYROL)
1961 Contalles de Cerdanya. Barcelona. Ed. Barcino. Col - lecció Tramontana. Volum VIII.
- CHAUVET, H.
1897-1900 "Le Chêne de Rio. Légende" Journal commercial illustré des P.O., pag. 292-293.
1897 "La légende de Paracols" L'Indépendant des P.O. 228.
1899 Folk-lore catalan. Légendes du Roussillon. Imp. L'Indépendant.
- CORNOVOL.
1897-1900 "La Roca del Garp. Légende" Journal commercial illustré des P.O., pag. 264-267.
- CUILLE-SAUVY, L.
1928 Si les pierres parlaient. Légendes catalanes. Préf.- P. Vidal. Perpignan. Imp. de L'Indépendant, 142 pag.
- DELPONT, J.
1912 "Légendes de Saint-Ferréol" La Veü del Canigó, pag. - 274-276.
- DEVAUX, E.
s.a. "Voix des montagnes" Tramontane, 276-277. pag. 143 - 144.
- CHAUVET, H.
1897 "Les Cris de Perpignan" L'Indépendant des P.O., 147-
- FALGUERE.
1897-1900 "Légendes de notre pays" Journal commercial illustré des P.O.
- 1901-1904 "Légende du Vallespir. Le Noël des jeunes epoux" - - Journal commercial illustré des P.O., pag. 284.
- FERLUS, J.
1952 La légende du Saint-Christ de Cosprons. Perpignan. - Imp. du Midi, 23 pag.
- FORNES, S.
s.r. Assaig de Paremiologia comparada.
- CELS GOMIS.
1901 "Dictats topichs catalans" Butlletí C.E.C.
- GRANDO, Ch.
1915 "Perpignan pittoresque. Les cris de la rue. Notes de Folklore" Perpignan. Imp. Comet, 30 pag. Revue Catalane.
1916 Les Crisis de la rue, avec les notations musicales. Perpignan. Imp. Comet. 2a. ed. 1918.
- GRIERA, A.
1917 Les Homilies d'Organyà. Ed. Subirana. Barcelona.
s.a. Pastors de llegenda. Poema líric original de Ramon - Ribera Llovet.

- JAUBERT de REART, J.
1834 "Le Conte de la vieille ou les jours empruntés" Le -
Publicateur, 27.
- LEGUIEL, E.
1904 "Le Roch del frare. Légende catalane" Journal commer-
cial illustré des P.O. pàg. 41-42, 51-54, 62-63 i 70-
71.
- LLOPET.
1948 "De la vallée de Cabrils (Deux légendes)" Tramontane,
295. pag. 52-55.
- LLORENS i CARRERAS.
1906 Petit aplech d'exemples morals amb ma noticia preli-
minar de Rossend Serra i Pages. Barcelona. Imp. Giró.
- MARCAILLOU D'AYMERIC, A.
1914 "Folklore catalan. Légendes du Haut-Conflent et de -
Cerdagne" La Veu del Canigó, pàg. 18-22.
- MILA i FONTANALS.
1853 La Poesia popular. Con muestras de romances inédi -
tos. Barcelona.
- PASCOT-PONSAILLE, M.
1955 "Une vieille légende de Colli" Madeloc, 34, pag. 5.
- PASTORELLET DE LA VALL D'ARLES (lo).
1912 "Crits del poble" Revue Catalane, pag. 5.
- ROMEU FIGUERAS, J.
1948 La leyenda "El Comte Arnau" en Gambrey y sus alrede-
dores, 8: 221-254. Zaragoza.
- ROUS.
1924 "La Fontaine du pèlerin (Légende de Font-Romeu)" Re-
viste historique et littéraire du diocèse de Perpign-
an. pag. 19-23.
- SAISSET, F.
1899 "Légendes du Roussillon par Horace Chauvet" La Cla -
vellina, 35.
- SARIS, J.
1901-1904 "La légende du christ noir de Prades" Journal commer-
cial illustré des P.O., pag. 9-10 i 18-19.
- 1956 "La légende du Christ de Prades" Tramontane, 390-391
pag. 218-222.
- SERRA i PAGES, R.
1902 "Novelística popular. Discurs presidencial llegit
en la sessió inaugural de 1920" L'Avenc. Barcelona.
- 1924 Discursos llegits en la "Real Academia de Buenas Le-
tras" de Barcelona en la solemne recepció pública. -
Les nostres llegendes. Barcelona. Imp. "Atlas Geogrà-
fico.
- TORRES, E.
1970 El Pirineu. Ed. Destino. Barcelona.

- VIDAL, P.
1901-1904 "La Légende du pont du Céret" Journal commercial illustré des P.O., pag. 289.
- VIDAL i VALENCIANO, C.
1879 Consideraciones sobre la literatura popular catalana. Barcelona. Imp. de Jaume Jepús.
- Hagiografia.
- ALBERT i CORP, E.
1957 Pessebres i Retaules Vivents en Andorra y Seo de Urgel. Distinción, pag. 31-32.
- AMADES, J. Imágenes marianas de los Pirineos Orientales. Ed. R. 1955 D.T.P. Vol XI Cuad. III Madrid.
- ANGLERILL, R.
1890 Historia de la Mare de Deu de Falgás, breu notícia de las antiquetats de la Pobla de Lillet y novena en honor de dita Soberana Verge. Barcelona. Tipografia Cat.
- ANÒNIM.
1950 "Saint-Antoine (la) en Roussillon (Notes de Charles - Bauby, F. Francis)" Tramontane, 317. pag. 3.
- BAUBY, Ch.
1950 "Les Châses de saint Gaudérique" Tramontane, 326. pag. 364.
1954 "La Dormition de la Vierge" Tramontane, 371. pag. - 254-255.
- CHAUVET, Ch.
1950 "Saint Gaudérique, dispensateur de pluie en Roussillon" Tramontane, 326. pag. 362-363.
- DANÉS i VERNEDAS, J.
1923 Santa Maria de Ripoll. Barcelona. Tallers G. Hostench.
- DEVAUX, E.
1950-1951 "Saint Elme en Roussillon" Soc. Agric. scient. et. - litt. des P.O., 65, pag. 1-9. Tramontane, 329, pag. 5-13.
- FIGUERAS, M.
1893 Ripoll y su monasterio. Ripoll. Ramón Bonet.
- FONS, J.
1918 "La légende de Nurie (Conte ancien)" Perpignan Banie re et C^a. La Renaissance Catalane, 1er Anné, n° 15, pag. 2.
- JAMPY.
1921 "Lo Dia de santa Agatha" Revue historique et littéraire du diocèse de Perpignan, pag. 27-28.
- JUNYENT, E.
1976 El monestir de Sant Joan de las Abadesas. Barcelona. Junta del Monestir.

- MARÉS, F.
1700 Història y miracles de la Sagrada imatge de Ntra. -
Senyora Nuria. Barcelona. A. Lacavallera.
- PASTORELLET DE LA VALL D'ARLES (lo).
1910 "La Vierge de Thuir et Charlemagne en Roussillon" -
Revue Catalane, pàg. 432-436.
- RIBERA RIBÓ, B.
1904 Memoria historico-descriptiva del Santuari de Ntra.
Sra. Queralt. Barcelona. Est. La Renaixensa.
- Goigs.
- AMADES, J.
1950 "Tradicions i goigs de sant Galderic" Tramontane, -
326, pag. 345-354.
- ANÒNIM.
1920 "Goigs de la Mare de Déu del Pessebre" Revue cata-
lane, pàg. 25-27.
- 1952 Goigs del Rosselló (per J. Deloncle, P. Montagne, F.
Millasseau i P. Ribes) Perpignan. Imp. du Midi, 303
pag.
- BONAFONT, J.
1921-1922 "Les Goigs" Revue historique et littéraire du diocè-
se de Perpignan, pag. 69-70, 85-88, 96, 123-125 i -
158-159; pag. 4-6, 27-29, 55-57 i 90-92.
- BONAFONT, J.
1907 "Les Goigs" Revue Catalane, pag. 70-75, 106-110, 136-
143, 165-168 i 196-200.
- MARIE-EDOUARD (Fr.). (pseud. d'Amadée ARAGON)
1902 Nadala. Romeria al pessebre de Bethlem (Analyse de
goigs) Imp. Ch. Latrabe. Perpignan.
- PASTORELLET DE LA VALL D'ARLES (lo).
1910-1911 "Les Goigs" La Veu del Canigó, pàg. 32-35; pàg. 13-14.
- 1915 "Goigs de Santa Apolinia" Revue Catalane, pàg. 143-
145.
- PONS, S.
1928 "La Transmission des goigs" La Revue de Catalogne,
(Marseille), 1. pàg. 92-100.
- 1930 Revue historique et littéraire du diocèse de Perpig-
nan, pag. 307-309, 383-386 i 414-416.
- 1943 "A propos des Fassos. Sur les "Goigs" de la Vierge".
Tramontane, 243-245. pag. 97-98.

Bruixeria i Supersticions.

- ALART, B.
1913 "Un dénicheur de "bruxes" et "bruxots"". La Veu del Canigó, pàg. 208-209.
- ANÒNIM.
1901-1904 "La superstition en Roussillon" Journal commercial - illustré des P.O., pàg. 527. pàg. 535.
- ANGLADA FERRAN, M.
1953 "La Magia en la Cerdanya" Tramontane, 354-355, pag.-84-358, 198-199, 359-360 i 229-230.
- CAPMANY, A.
1943-1948 "Un mois maltraité ou les jours "manllevats"" Tramontane, 237-239. pàg. 4-5, 296 i 80-81.
- COPONS, J. de.
1909 "La Magie en Roussillon" Revue catalane. pag. 67-70, 110-113, 138-142 i 177-181.
- CHAUVET, H.
1950 "Saint-Gaudérique dispensateur de pluie en Roussillon" Tramontane, 326. pàg. 362-363.
- FALGUERE, J.
1897-1900 "L'Etang etailé p. 17. Les Bruxas de la Marena ou - le puits des fées p. 79" Journal commercial illustré des P.O.
- FONOLLET, P. (pseud. de P. VIDAL).
1885 "Vieilles moeurs. Sorciers et sorcières" Le Papillon. 155.
- GOMILA, G.
1950 "Note sur la sorcellerie en Roussillon. Vocabulaire de la sorcellerie" Folklore, 4. pàg. 61-66.
- GOMIS CELS.
s.r. La bruja catalana: aplech de casos de bruxeria, preocupacions y supersticions recullit a Catalunya.
- PEÑA SANTIAGO, L.P.
1964 "La ofrenda de cera en el Pirineo" Caesar Augusta, tomo 23-24. Zaragoza.

Medicina Popular.

- ANONIM.
1891 "Guerisseur (slaudadau) à Prats de Mollo" Revue des Pyrénées et de la France méridionale. pag. 566-568.
- BAUBY, Ch.
1948 "Une coutume de folklore médico-religieux: les pastilles bénies de Saint-Blaise" Tramontane, 295. pàg. 40
- GRANDO, Ch.
1912-1913 "Les Vieilles superstitions médicales en Roussillon" La Gazette catalane, pag. 105-109 i 137-141.
- MUNTANYA SANTAMARIA, F.
1910 Tipografia médica de Pons y sa comarca. Lleida.

- PALUSTRE, B.
1902 "vieilles recettes médicales (roussillonnaises)"-
Revue hist. et d'ardréol du Roussillon, pag. 130-2.
- PONS, J.S.
1913 "Quelques prières des senyadors" Revue Catalane, -
pag. 47-50.

Fenòmens atmosfèrics.

- BATAILLE, M.
1960 "Une prière catalane au soleil" Folklore, 3. pag.3.
- GOMIS CELS.
1912 "La lluna segons lo poble" Butll. C.E.C. Barcelona.
- 1884 "Lo llamp i els temporals" Butll. C.E.C. Barcelona.

Etnobotànica.

- BAUBY, Ch.
1953 "La Flore du "Pessebre"" Tramontane, 363. pag. 317-9.
- GOMIS CELS.
s.a. Botanica popular.
- LEGUIEL, E.
1897-1900 "L'Herba de Sant Joan. Légende" Journal commercial -
illustré des P.O. pag. 176-178.
- MASCKANS i GIRVES, F.
1954 Els noms vulgars de les plantes a les terres catala-
nes. Barcelona. Institut Estudis Catalans. Institut
Botànic.

Zoologia Popular.

- GOMIS CELS.
1910 "Zoologia popular catalana" L'Avenç. Barcelona.

Lingüística.

- ADEMA MORA, C.
1969 Estudio sobre el dialecto aranés. Barcelona.
- ALCOVER-MOLL.
1975 Diccionari Català-Valencià-Balear. Deu Volums 2a. ed.
corregida i posada al dia. Palma de Mallorca.
- ANÒNIM.
1924 "Un grapat de mots de Bonansa (Ribagorsa)" Butll. -
Dicc. Llengua Catal. Tom XIII, Mallorca.
- BUTLLETI LENGUA CATALANA.
1902-1903 "Instruccions donades al col.laboradors que treballen
als arxius i als que treballen en llenguatge viu" (17-
18-20) B.L.L.C. Vol. I.

BUTLLETÍ LLENGUA CATALANA.

- 1906-1907 Dietari de l'Excursió filològica amb el Dr. Schächel, de cap a cap dels Pirineus. pàg. 256-366. Vol. III.
- 1908-1909 "Escorcolls dialectals. Regions Segre, Ribera baixa, Cinca, Pons i sa Comarca" B.L.L.C. pàg. 17-21. Vol.IV.
- CONDÓ i SAMBEAT, J.
1915 "Vocabulari aranés" Butll. Dialectologia Catalana. - Barcelona.
- COROMINES, J.
1928 Valle de Arán. Vocabulario. Madrid.
1935 "El Parlar de Cardós i Villaferrera" Butll. de D.C. - Tom XXIII. Barcelona.
1976 Entre dos llenguatges. Ed. Curial. Barcelona.
- GRIERA, A.
1914 "La frontera catalano-aragonesa" Butll. Filològica. Vol. I. 119 pag. Barcelona.
1915 "El dialecto del Capcir" Butll. Dialectología Catalana. Barcelona.
1953 "El elemento pre-romano en el dominio lingüístico del Pirineo Catalán" Congreso Internacional del I.E.P. - Primer Filología, 13. Zaragoza.
1960 Atlas lingüístic d'Andorra. Imp. Polígrafa. Barcelona. Andorra.
1973 Atlas lingüístic de la Vall d'Aran. Ed. Polígrafa. - Barcelona.
- GUITER, E.
1972 Estudis Pirenencs. Bol. Dialectologia Eso. Tomo 51.
1972 "Onomástica del Pirineu mediterrani" Bolt. Dialectologia Esp. Tomo 51, nº 2. pàg. 127-155.
1975 "Origen dels noms de municipis al Dep. Pirineo Oriental i Andorra" Rev. Catalana, nº 28, pàg. 13-20.
- LAFON, R.
1950 "Remarques et projets de recherches sur le vocabulaire "Pyrenéen"" CSIC (Congres Pirenestes) Zaragoza.
- ROUS, H.
1953 "Noms donnés aux animaux domestiques. Comment on leur parle (Enquête folklorique faite à Caudiès-de-Fenouillet et à Mont-Louis)" Aigua Clara, 5. pag. 9-10.
- SCHADEL.
1909 "Etudes sur les limites des dialectes catalans" Revue de Dialectologie romane, janvier-mars.
- SEGUY, J.
1950 "Toponymies de versant nord des Pyrénées d'origine botanique" CSIC (Congres Pireneester) Zaragoza.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1950 "Terminologia sobre el foc, la llar i la llum al Pallars Sobirà" 36 pàg. 3 dib i 6 fot. Anales del Inst. de Lingüística. Vol. IV, pàg. 191-227. Mendoza. Univ. Nacional de Cuyo.

- VIOLANT i SIMORRA, R.
1954 "El nom, les habituds, les funcions biològiques i les malalties de les ovelles al Pallars Sobirà" Notes - lingüístico-folklòriques. 17 pàg. Anales del Instituto de Lingüística. Vol II (Homenaje a Fritz Kruger) pàg. 135-152. Mendoza. Universidad Nacional Cuyo.
- VOLART, R.
1914 "Veus del català de Cerdanya" Butll. de Dialectologia Catalana. Barcelona.
- Pastors.
- AMADES, J.
1932 "Vocabulari dels pastors" BDC, XIX, Barcelona.
- CAVAILLES, H.
1905 "L'Economie pastorale dans le Pyrénées" Rev. Gen. - Sciences, 16 aus pàg. 777-783.
- 1910 "L'association pastorale dans les Pyrénées" Rev. Le Monde Sociale. Nov.-Desemb. nº 3. Paris.
- DELONCLE, J.
1958 "L'art populaire des bergers en Catalogne française" CERCA, ", pàg. 176-180.
- FONT, F.
1946 "La vida de los pastores en el Pirineo catalán" Rev. Nuestros Amigos, XXXI. pàg. 22-24.
- LEFEBVRE, Th.
1928 "La trashumance dans les basses Pyrénées" Anu. de Geogr. Tomo XXXVII, pàg. 35-60, 3 figs. Paris.
- KRUGER, F.
1935 Hirten Kultur (Cultura pastoril) Seminar für romanische Sprachen and Kultur. Hamburgo.
- LLUÍS, J.
1964 Records de la meua vida de pastor. Ed. Bibl. Folk. Barcino, 12. Barcelona.
- MANRIQUE, G.
1952 "San Pedro Manrique. Cultura Popular Pastoril" Rev.- Dialectología y Trad. Pop. Tom VIII, pàg. 494-525.
- VILA VALENTÍ, J.
1950 Una encuesta sobre la trashumancia en Cataluña; 17-18 i 405-445. Zaragoza.
- VILARRASA, S.
1935 La vida dels pastors. Tip. Ripollesa de Daniel Marden. Ripoll.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
1944 Els pastors i la música. 101 pàg., 30 fig. i 4 fotos. Ed. Barcino. Barcelona.
- 1948 "Notas de Etnografía pastoril pirenaica. La trashumancia" 20 pàg., 2 fotos. Pirineos, any IV, nº 8. pàg. 271-290. Saragossa: Estación de Estudios Pirenaicos de CSIC.

- VIOLANT i SIMORRA, R.
 1944 De arte pastoril: los garrots. Inst. H^a. de Barcelona.
 1954 Dialectología y Trad. Pop. Vol. X. Madrid. CSIC.
 1954 "Posible origen de los principales motivos decorativos y de los signos de propiedad usados por los pastores pirenaicos" Rev. Dialectología y Trad. Populares. Vol. XIV. Barcelona.

Art Popular.

- DELONCLE, J.
 1958 "L'Art populaire des bergers en Catalogne française" C.E.R.C.A., 2. pàg. 176-180.
- BAUBY, Ch.
 1950 "Noëls roussillonnais du XVIIIE siècle" Tramontane, - 328. pàg. 413.
- REYMONT, Ch. H.
 1958 "La Vierge dans l'art et la tradition populaire des Pyrénées" Reflets du Roussillon, 22. pàg. 21-22.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
 1938 "D'Art popular Pallarès. Treballs manuals pastorils en fusta" Butlletí C.E.C. Barcelona.
 1944 De arte pastoril: los garrots. Inst. H^a. de Barcelona.
 1954 "Instrumentos músicos de construcción infantil y pastoral en Cataluña" 110 pàg. 33 figs. i 5 fot. Rev. de Dialectología y Tradiciones Populares. Vol. X. - 32 i 42. pàg. 331-339 i 548-590. Madrid. Centro de - Etnología Península del CSIC.
 1954 "Posible origen y significado de los principales motivos y de los signos de propiedad usados por los pastores pirenaicos" Barcelona (Publicat postumament a Rev. de Dialectología y Tradiciones Populares. Vol. XIV. quads. 19 i 12u. pàg. 77-113, 19 figs. i 9 làms). Madrid. Centro de Etnología.

Síntesis Etnológicas.

- BOSCH i GIMPERA, P.
 1932 Etnología de la Península Ibérica. 695 pàg. i 532 - figs. Ed. Alpha. Barcelona.
- PALAU MARTÍ, M.
 1967 Andorra. Premi Maspons i Camarasa. (1966). Col. laboració F. Palau Martí. Barcelona. Cdt. Seledà. Bibl. Selecta, 40.
- VIOLANT i SIMORRA, R.
 1950 "Síntesis etnográfica del Pirineo español y problemas que suscitan sus áreas y elementos culturales" - 51 pàg., 12 dib. i 30 fot. Primer Congreso Internacional de Pirmeistes. Etnografía I, nº 28. Zaragoza. Instituto Estudios Pirenaicos del CSIC.